

Pet slovenskih misijonarjev v Zambiji v družbi poljskega sobrata. Od leve na desno: Kokalj, Rudež, poljski sobrat, Rozman, Tomažin in Rovtar

1/2 JANUAR/FEBRUAR 1970

KM

KATOLIŠKI MISIJONI
LAS MISIONES CATOLICAS

D 42321

CRISTIANISMO Y POBREZA

Por MANUEL DE UNCITI

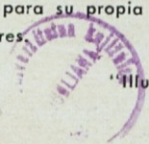
Como segunda respuesta cabe elaborar una filosofía religiosa que propugne una separación integral y unívoca del hombre respecto a las realidades mundanas. Es el caso de algunas grandes religiones del Asia. La espiritualidad de estos sistemas, válidos, por otra parte, en amplios capítulos de su pensamiento, queda reducida a una realidad meramente interior, ineficaz para la vida, evanescente y pasiva. La experiencia y el sentido común reaccionan contra este modo de considerar el diálogo hombre-criaturas y la religión se convierte en menester de algunos excepcionalmente espiritualistas.

Hay lugar a una tercera posición, antípoda de las dos anteriores. Se propugna, teórica o prácticamente, una vinculación excesiva a los bienes de este mundo. La religión aparece, en este caso, como una realidad superflua y su práctica como una hipocresía. Cuando estos postulados son defendidos en la teoría, surgen los sistemas materialistas; el hombre y los comportamientos sociales se rebajen al más caro materialismo. ¿Qué otra cosa es, si no, el capitalismo liberal de cuño manchesteriano y qué otros valores entran en consideración a la hora de explotar a los pueblos subdesarrollados en beneficio de los pueblos ricos?

La dialéctica cristiana se aleja de estas posiciones. No propugna ni un ingenuo angelismo ni un degradante materialismo. Aporta un mensaje de libertad frente a cualquier tipo de esclavitud. El cristianismo es un humanismo integral, apoyado en la dignidad del hombre al que considera en su realidad total de espíritu y materia y al que entiende pero ¿no puede ocurrir que, aun admitiendo principios espiritualistas y trascendentes, hacedor de la historia, en camino hacia una plenitud aún no alcanzada y cuya realización está condicionando el momento de la consumación escatológica. La *Populorum Progressio* solicita un desarrollo integral del hombre y de todos los hombres. La auténtica libertad cristiana implica la aniquilación de todas las cadenas que esclavizan al hombre en su carne y en su espíritu. No se contenta con exigir pan para los cuerpos. No se limita a satisfacer los espíritus. Pide el pan de la carne y el pan del alma. Su evangelización no es un auténtico humanismo integral, porque aporta una sabiduría sobre el valor del hombre entero, las realidades temporales, el tiempo y la historia. Toda la evangelización es para bien del hombre y para bien de todos los hombres.

Para la Biblia no es, pues, pobre el que condena al mundo o el que huye de él, así como tampoco no es réprobo sino el rico que amordaza a los demás hombres, se niega a colaborar con los otros o se auteesclaviza por un excesivo abrazamiento a los bienes de este mundo.

El pobre de espíritu, según las Escrituras, es el hombre libre. Libre, tanto de la insuficiencia material como de la autosuficiencia carnal. El pobre bíblico permanece libre ante las realidades de este mundo, a las que considera como medios para la realización del mundo de hombres. El pobre bíblico es, por otra parte, el que tiene acceso a las realidades de este mundo, medios necesarios para su propia realización y la realización de su vida en diálogo con los demás hombres.

"Illuminare", oct. de 1968

90 236/1599

?

LETO

2000

?

V starih skrinjah naših podstrešij so še tu in tam ležale knjige stare Sibile in napovedovale, da se leto 2000 ne bo nikdar pisalo, potem pa še in še in takrat bo dobro na svetu. Nostradamus je marsikomu zmedel vero v Kristusovo besedo, da o koncu sveta ve le Oče nebeški, in že napovedal zadnje papeže. . . Pred letom 1000 so bila podobna ugibanja in pred vsakim novim stoletjem, kakor celo pred vsakim novim letom. Je pač človeško, da skušamo odgrinjati zaveso bodočnosti.

Danes se celo zelo resne revije razpisujejo o letu 2000. Niso Sibiline in Nostradamusove prerokbe, dasi je po vojni tudi teh „prerokovanj“ bilo preveč, pač pa resna razmišljanja, kakšen razvoj bo napravilo človeštvo v svojem porastu, kakšnega socialno-ekonomsko življenje narodov in kakšnega tudi Cerkev. In končno je na koncilu prodrla skrb: uravnati korak Cerkve v bodočnost.

Učeni bogoslovec Rahner pravi da se človek gradi iz bodočnosti. Ali ne bi mogli isto reči za celotno Cerkev in celotno človeško družbo? Le z eno pripombo, a to krepko pripombo: Sveti Duh veje, kjer hoče, kadar hoče in kakor hoče. Njemu ne more noben teolog začrtati meja, pa tudi noben papež in škof ne.

Če stopamo v nov letnik Katoliških misijonov, je tudi za nas na dlani vprašanje, kaj nam bo prineslo to leto in kaj bo z misijonskim delom

leta 2000. Pesimizem nikoli ni zdrav, prav tako pa tudi ne brezglavo sanjarjenje. Realni optimizem, tega je danes treba v Cerkvi in predvsem tistim, ki ne le govore, ampak delajo za bodočnost Cerkve in sveta. Njim pa je treba predvsem odprtosti pri reševanju sedanjih in bodočih problemov. In Katoliški misijoni bi radi bili list, odprt misijonarjem in poznavalcem misijonskih vprašanj, da bi osvetljevali z vseh strani misijonsko delo in dajali pobude, da prav danes zgrabimo za misijonsko delo z vso dobro voljo in na sodoben način. Kje daleč za nami so „zamorčki“, „odkupovanje jetnikov“, „plačevanje krstov“ in ostali misijonski rekviziti iz romantične dobe. Cerkev stoji pred ogromnimi vprašanji vse drugačne vrste.

Bližnja bodočnost ni rožnata, zlasti upadanje poklicev je zaskrbljavajoče. In še nekaj časa bo mladini ideal „elegantno krščanstvo“, da si ob njem ne umažeš prstov. Že pa vstajajo garači, pripravljene, da dajo misijonom sebe, svojo mladost, svoje sposobnosti. In to bo ideal mladine, v to smemo verovati. Kajti ves revolt svetovne mladine nujno vodi v razhod: en del v uživanje, drugi v gradnjo novega sveta. In če bo Cerkev znala izrabiti psihološko nastrojenje svoje mladine, bomo spet imeli misijonarje. Hvala Bogu, Slovenci imamo posebni položaj, bolj doma, kot v emigraciji. Začeli so odhajati mladi misijonarji. In upamo, da bomo to leto bralce ponovno razveselili s sliko in opisom življenjskih podatkov novih misijonarjev, samih mladih ljudi. Ti bodo klicarji ostalim.

Že se načenjajo nove akcije. Poljski jezuiti so se obrnili v Jugoslavijo in dobili pomoč, nastal je naš nov misijon v Zambiji. Francoski lazaristi so se obrnili v Jugoslavijo, nastaja nov slovenski misijon na Madagaskarju. Francoski frančiškani so se obrnili v Jugoslavijo. In odšel je prvi frančiškan v Togo (Afrika), je znanilec tretjega misijona? Potemtakem mi Slovenci nimamo razloga biti optimisti le za daljno bodočnost. Imamo celo ta privilegij, da smo lahko optimisti za bližnjo bodočnost. Bog daj, da v svojih upih ne bi bili razočarani.

Vse misijonarje, vse misijonske prijatelje, vse, ki se zanimajo za misijone, prosimo: pišite nam, pripovedujte o svojih pogledih, o svojih načrtih. Katoliški misijoni so še vedno edini misijonski list, in Baragovo misijonišče z Misijonsko zvezo še vedno edina misijonska centrala. Pred nami so velike naloge, treba nam je novih moči. Tudi pereča vprašanja so pred nami: kako izdatno priskočiti na pomoč novim misijonarjem na pionirskih postojankah, in to tako, da noben "starih" misijonarjev ne bi ostal zapuščen. Vedno bolj zahtevno postaja vprašanje, kako organizirati posredovanje laikom v misijone. Vsak dober predlog, vsaka lepa misel bo dragocena.

S hitrimi koraki se pomikamo k letu 2000, z optimizmom, z delom, z upanjem in zaupanjem v moč in delovanje Svetega Duha. Strnimo še vse svoje človeške sile in trdno zaupajmo, da bo leto 2000 mejnik za novo zelo plodno misijonsko delo.

F. S.

ALI SE TUDI VI - BOJITE?

VLADIMIR KOS

Oni jesenski dan sem srečal na cesti našega desetmilijonskega mesta resnično starega znanca. In kakor je navada na Japonskem, sva najprej ugotovila, da je naval tajfunov letos bolj znosen, cene breskvam na trgu manj znosne, in da je tokijsko nebo kljub navidezni modrini en sam zastrupljen dežnik tovarniških plinov. Potem je znižal glas in mi zaupal, da se boji vseh teh sprememb v načinu krščanskega življenja, uvedenih po 2. vatikanskem zboru. Zazrl sem se v pošten, od trpljenja izoran obraz šestdesetletnega. Povabil sem ga na skodelico kave (ali pa čaja, ako želi) v lično majhno kavarno na vogalu (takšnih je zdaj zmeraj več (a ne izpodrinejo čaja)). In potem sva se razgovarjala.

Na začetku odlokov pod imenom Sacrosanctum concilium razlaga 2. vatikanski zbor, da mu gre predvsem za napredek vsakdanjega krščanskega življenja. In ker je življenje vsaki dobi svojsko, skuša — v skladu s spremenjenim življenjem — spremeniti to, kar je postalo znamenje preteklega, minulega, veljavnega morda le še za silno manjšino. Skuša poudariti to, kar zdaj bolje razume, da pospešuje edinost med vsemi, ki verujejo v Kristusa. In razviti in pokazati vse tiste poteze katoliškega krščanstva, ki ga delajo tako prikupnega v očeh sveta, da lažje najde Boga. Vsakdanje krščansko življenje pa je najprej življenje iz molitve; življenje iz najčudovitejše molitve na tej zemlji, to je življenje iz svete maše; zato skuša zbor najprej prenoviti ta izraz krščanskega življenja v atomskem veku.

Zbor govori s svetovnega stališča, v dvojnem smislu te besede. Prvič, ker predstavlja katoličane vsega sveta. In drugič, ker se poslužuje izkustva, pridobljenega v teku stoletij; spoznanj razvitih znanosti; zakladov, zakopanih v tolikih kulturah sveta; vse to razodeva dandanes jasneje, kaj je človek, in kaj je resnica in kakšne nove poti do nje. To priznava Zbor sam v 44. poglavju odlokov pod imenom Gaudium et spes.

Ni mogoče, da bi se katoličani kot Celota, kot Občestvo, kot živa Enota, motili v stvarih svete vere. Obenem pa je ta zaklad takšen, da zmeraj znova omogoča globlje in pravilnejše razumevanje vsebine, in boljše in bolj dosledno izražanje v življenju. Zbor se sklicuje (v Lumen gentium, odst. 12) na sv. Janeza in Juda, ki poročata o bistveni zvezi med Občestvom vernikov do konca sveta in zmeraj isto vero in odgovornostjo Svetega Duha za to Občestvo.

(Medtem, ko si stari gospod zažiga japonsko cigareto, si mislim, da je treba besedo "katoliški" najbrž razlagati v tem smislu: kot izraz

tega, kar velja za vse Občestvo vernikov; odnosno, kar je v skladu z vero tega Občestva od svetih apostolov do zadnjega moža in žene na tem svetu, v kolikor se bosta svobodno priznavala k temu Občestvu. Zmeraj moderni katoliški misijoni, si rečem; in to tem bolj, ker je misijonska želja Jezusova tako jasno izražena. Toda natararica je prinesla novo skodelico kave.)

Ker vera vse na nov način osvetljuje (Gaudium et spes, odst. 11), najde v njej vsak dobro misleč, trezno verujoč človek odgovor na skrbi in bojazni o sveti bodočnosti (istotam, v 10. odstavku). V isti zbirki odlokov (odst. 53) beremo tudi, da je pravo in polno človeško življenje odvisno od kulture, ki pomeni nego in razvoj vsega tega, kar je naravno dobrega in vrednega v človeku. In kakor da bi prav še ne verjeli, nam 25. odstavek istotam govori o tem, da je od tega človeškega razvoja odvisna vsa družba. Človek pa, ki v skladu s svojo socialno odvisnostjo skuša družbi pomagati, zaživi večjo svobodo kot pa človek, ki se zapira vase (tako 31. odstavek). Zakaj govori Zbor o bojazni srca in o dinamiki napredka kljub bojazni? Zato, ker ves stoji v atomskem veku.

V njem se Občestvo vernikov zaveda bolj kot kdaj prej svojega čudovitega poslanstva, in to sredi tako hitro se pomikajočega sveta odkritij in zavestne nove moči. Zboru je vera protiutež za čisto naravni pojav bojazni; a obenem razodeva (v klasično lepem 37. odlomku v Gaudium et spes) vlogo človeka v pravilno pojmovanem stvarstvu: "Kristus je človeka odrešil in ga v Svetem Duhu preustvaril. Zato lahko človek stvari ljubi, saj jih je Bog ustvaril, ljubi z zavestjo, da je tako edino prav. Zanj prihajajo od Boga, zanj so zmeraj dar iz božjih rok, zato se jih spoštljivo in hvaležno poslužuje, zato jih uživa svobodno, ne da bi mu stvari zaslužile mišljenje. Tako postane osvajalec vsega sveta, ne da bi ga svet podvrgel."

Stvari torej, ki se jih poslužujemo, tudi v življenju molitve, so naše stvari: v kolikor niso po božje določene, kot npr. bistvene besede mašniške daritve, jih lahko spreminjamo, seveda v skladu z ustrojem našega Občestva vere. Saj je celo treba spremeniti tiste besede, ki morda neprikladno formulirajo vsebino vere v teku zgodovine, pravi 6 odstavek Unitatis reintegratio. To je božji dar, da lahko govorimo in se gibljemo in pojemo in igramo. Morda v na nov način zgrajenih cerkvah. Tudi oblike organizacije so stvari, ki nam služijo in jih lahko spreminjamo, kadar odkrijemo boljše obliko.

Trinajsto poglavje odlokov, ki zadevajo moderni svet (Gaudium et spes) bi morali znati na pamet: „V izkustvo človeškega življenja je zapisan klic po veličini, in so zarisani prepadi bednosti. To dvojno dejstvo je mogoče prav razumeti šele v luči božjega razodetja.“

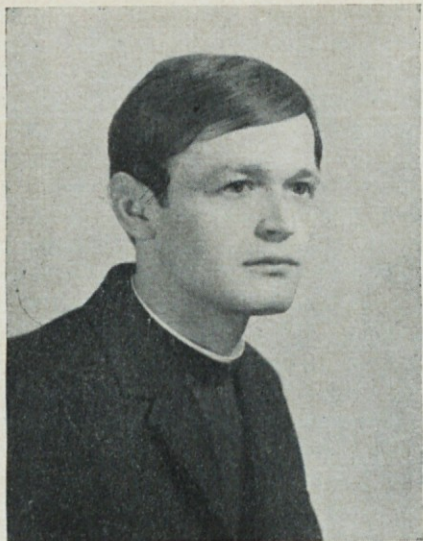
Kamorkoli nas vodi misel, na koncu se znajdemo pred podobo Boga. Lahko rečemo, da vse zavisi od prave podobe Boga v našem srcu. Bog

Cerkev želi
postati vsem vse —
kakor Kristus.
Tudi Japoncem želi dati
Cerkev le Kristusa,
v katerem naj bo
posvečena in
blagoslovljena
japonska omika.

združuje v sebi statiko in dinamiko. Jezusove besede in Jezusova dejanja nam razodevajo Boga konkretno človeško in človeško konkretno. In Jezus je rekel, naj gremo k Njemu, ko bomo preveč trudni, in nas bo osvežil in vrnil veselje.

Dvigneva se, jaz da plačam, on da si nadene kratki japonski plašč. Umišljam si, da se mu je obraz nekoliko uglasil. Morda ga je razveselilo, da sem mu razložil, da lahko mirno nadaljuje s svojo ljubo pobožnostjo do dobrega Srca Jezusovega, čeprav v njegovi četrti nimajo več teh devetdnevnih. Mladi ljudje se zbirajo k branju in razlaganju evangelija. „Oboje je na svoj način dobro,“ mi reče smehljaje, ko si posadi oguljen klobuk na sivo glavo. Razideva se v severni veter japonske jeseni. Jasno, da gospodu nisem citiral številik odstavkov; kaj takega ne delamo med pitjem kave. Upam, da tudi potrpežljivemu bralec ne pokvarijo apetita. Napisane so le, da se človek ne zgubi med tolikimi besedami, ki so postavljene ob pot kakor novi stebri, ki nosijo čez Tokio sestav ekspresnih cest. Pravijo, da je oni dan šofer taksija vpraševal — čisto trezno — policista za staro pot domov...

STANKO CIKANEK NA POTI V MISIJONE

Preden je iz Ljubljane Stanko Cikaneč, duhovnik ljubljanske škofije, odpotoval na Madagaskar, je z njim imel razgovor bogoslovec Baragovega misijonišča Peter Opeka, ki bo šel letos sam za kako leto na Madagaskar, da se priuči jeziku, podnebjju, razmeram in pomaga slovenskim misijonarjem pri njihovih začetnih težavah. Razgovor z novim slovenskim misijonarjem objavljamo dobesečno. —

Uredništvo.

Kdaj in kje si se rodil?

Rojen sem bil 6. maja 1943 v Novem mestu. Tu sem bil tudi krščen. Živel pa sem v župniji Prečna. V gimnazijo sem hodil v Novo mesto. Naša družina je zelo številna. Jaz sem trinajsti in zadnji otrok v družini. Dva brata sta padla kot domobranca, eden je bil interniran, a šest nas je še živih. Mama je stara 73 let in je sama doma. Oče mi je umrl 1951. leta. En brat je sedaj v Nemčiji, ena sestra pa v Avstraliji.

Kako si se odločil za vstop v bogoslovje?

Na to je težko odgovoriti. Najprej bi rekel: zato, ker sem po zrelostnem izpitu čutil, da je duhovnik današnjemu svetu potreben. Nekoliko je pripomogla močna protiverska propaganda. Najprej sem se sicer vpisal

na pravo, potem sem se pa na hitro odločil in šel v bogoslovje. Dobival sem tudi podporo, ki je bila še kar velika. Dali so jo namenoma, vedeli so, da se odtujujem. Z župnikom sem se dobro razumel. V šestem razredu gimnazije sem začel ministrirati. Bil sem lektor. Takrat se je ravno začela obnova, uvajali so zborne maše. Bil sem tudi nedeljski mežnar.

Bi mi lahko bolj določeno povedal?

Kakor sem rekel: potreba, odbijajoče ozračje na gimnaziji, protiverška propaganda. Modroslovje ni bilo modroslovje, ampak ateistično prepričevanje. In kar sem doživel v brigadah. Videl sem, kako plitko mladina živi. Ko človek spozna, kam to vodi, čeprav je mikavno, ker je mlad, z odporom sprejema, kar je tako vsiljivo in dostikrat načrtno pokvarjanje. Videl sem, da je prav duhovnik, ki je toliko napadan, današnjemu človeku potreben.

Kdaj si imel novo mašo?

30. junija 1968 v Prečni, prvi dan po posvečenju, ki je bilo v ljubljanski stolnici. Posvetil me je nadškof dr. Jožef Pogačnik.

Kakšni občutki so te navdajali, ko si došel do cilja, do duhovništva?

Čutiš samo, da nisi došel do cilja, ampak da šele začenjaš. Po dolgih duhovnih vajah pred posvečenjem si zelo izčrpan. Želiš, da bi celo življenje ostal zvest Kristus in Cerkvi in da bi bil komu koristen, pred vsem ljudem, krščanskemu občestvu, pravzaprav vsem. To je seveda težko.

Kdaj se je v tebi začel porajati misijonski poklic?

Misijonski poklic raste z delom. Mislim, da najbolj tedaj, ko si na misijonskem področju, ko vzljubiš domačine. Do tega pa, da sem se odločil za misijonsko delo v nerazvitih deželah, me je privedlo delo v misijonskem krožku, čeprav sem bil bolj slušatelj kot pa dejaven sodelavec.

Sestra Marjeta Mrhar je ob neki priliki pisala, kakšno pomanjkanje duhovnikov in sploh misijonskih delavcev, tudi laikov je na Madagaskarju. Da so razmere obupne, koliko bolnikov in koliko gobavcev je tam! V takem pomanjkanju bi sprejeli tudi škofijske duhovnike, če bi se odločili za kako delo. Potrebno bi bilo najmanj pet let, ker se človek le počasi privadi. Jaz sem ji odgovoril — takrat sem bil v četrtem letniku bogoslovja — da bi na Madagaskar šel z veseljem. Saj me je že od nekdanj veselilo pomagati najbednejšim. V uteho mi bo, če bom gobavcem samo rane hladil, pa če nobenega ne bi mogel krstiti.

Pred vsem pa sem se odločil za misijonsko delo zato, ker v Sloveniji število duhovniških poklicev raste. Duhovnikov bo kmalu dovolj, čeprav ne bo vsem potrebam zadoščeno, kot je bilo pred vojno. Kljub temu jih

bo kmalu toliko, da se najbolj pereča vprašanja rešijo, da župnije, ki bo sedaj niso imele duhovnika, dobijo svojega dušnega pastirja. Pa tudi bo možno enemu duhovniku opravljati več župnij, ker je danes motorizacija zelo razvita. In še to: prebivalstvo iz podeželja se seli v mesta. Podeželje se tako prazni, a mesta se polnijo. Ljudje so bolj strnjeni, lažje bo dušnopastirsko delo. Pri nas se življenjska raven dviga. In človek zahrepeni po drugačnem duhu. Ne da bi ne hotel biti koristen domačim ljudem, ampak mnogokrat vidim, da so slovenski verniki duhovno izbirčni, med tem ko je v deželah v razvoju taka potreba po evangeliju! Nisem si izbral lažje delo. V Evropi, kjer razkristjanjenje narašča, bomo morali Kristusovo oznanilo oznanjati kar se da preprosto.

Kako si zam'šljaš misijonsko delo?

Na to vprašanje sem že nekaj odgovoril. To delo pojmem kot pomoč, kot samopredanost. Če mi bo uspelo, bi se rad posvetil popolnoma malgaškim potrebam, rad bi se vživel v dušo malgaškega človeka. To je moj cilj. Grem tudi zato, da bom družbeno koristen. Današnje misijonsko delo v Cerkvi je drugačno kot nekdanj. Da bi stal s križem v roki in pokrščeval, da bi ti roka omahovala, tisti časi so gotovo minili. Morda ne bom krstil nobenega človeka. Misijonarim že s tem, da prinašam krščanstvo, da v mojem delu, v delu za bližnjega ljudje odkrivajo krščansko nesebičnost. Ljudje se bodo vpraševali, zakaj so prišli misijonarji iz Evrope. Ali so prišli, da obogatijo? Zaradi tega ne, ker ne dobijo nobene plače. Tudi ne zaradi lagodnega življenja. Spoznali bodo, da smo prišli pomagat njim in njihovi deželi, ki je v razvoju. Gotovo pa je osnova vsega razvoja duhovni razvoj, preko duhovnega razvoja bo prišlo tudi do materialnega. S tem nočem reči, da ti narodi nimajo svoje duhovne kulture; ne vem, kakšna je na Madagaskarju, gotovo pa jo bo treba upoštevati.

Danes so v Cerkvi ljudje, ki naglašajo, da je v krščanstvu samo človečnost.

Človečnost je predpogoj za osvajanje duš. To je prva stopnja. Saj si ne morem predstavljati duhovnika, ki bi ne bil hkrati tudi človek, pa tudi ne Cerkve, ki bi se ne oprijela najbolj človeških oblik življenja in najbolj plemenitega delovanja. Človečnost je tisti predpogoj, tisti začetek, ki omogoča, da se sploh ljudem približamo. Gotovo pa je tu človečnost nadnaravno pojmovana.

Kakšen naj bi bil sodobni misijonar?

Sodobni misijonar bi moral imeti duha gorečnosti prejšnjih misijonarjev, čeprav ne tiste zagrizenosti, ki je prej v Cerkvi vladala: na vsak

način pokristjaniti, kakor koli, da ne govorimo z ognjem in mečem. Ta način se je že zdavnaj preživel. Ne zdi se mi pravično, ljudem nekaj nuditi, potem pa pričakovati, da bodo zaradi tega vstopili v Cerkev. Npr.: napravili smo dispanzer, ozdravljamo gobavce in ti gobavci bi bili primorani, ali bi čutili, da pričakujemo od njih, da se bodo dali krstiti in tako postali člani katoliške Cerkve. To bi bilo zgrešeno. Oznanjevanje mora biti nevsiljivo in bolj z dejanjem kakor z besedami. Tudi beseda je potrebna in nujna. Besede mikajo, zgledi vlečejo. Pred vsem mora misijonar rasti v nesebičnosti, mora si jo pridobiti. Mislim, da tisti, ki gredo v misijone, gredo z veliko samoodpovedjo. Vprašanje je, če bodo zdržali. Zato je nujna božja pomoč, njej je treba vselej zaupati. Tudi molitev je velikega pomena. Za vsakim misijonarjem bi morala stati četa molilcev. Kakor piše škof Chilouet, je že bratska povezanost misijonarjem velika opora pri delu. V sedanjem misijonskem delu na Madagaskarju so namreč velike težave. S tem mora vsak računati. Nekdo, ki odpotuje iz Evrope, si ne more predstavljati, kakšno delo je tam. Kljub predavanjem in dia-

Prvi malgaški kardinal, rojen blizu glavnega mesta Tananarive, kjer je misijonsko delo že zelo razvito.

Na jugu pa so naši slovenski misijonarji skoraj šele na začetku.

pozitivom, ki sta jih kazala škofa Pietro Zevacco in Chilouet, imam medle predstave. Šele ko se soočiš z dejanskim življenjem, dobiš pravi pregled nad stvarjo.

Kaj evropski misijonar lahko prinese Malgašem?

Predvsem tisto prvo dobrotno: evangelij, krščanstvo. S tem jim prinese skoraj vse. Veliko je že, če jih spravi v stik s krščanstvom. Potem bo gotovo milost naprej delovala; a tudi pomoč v socialnem delu in pri vprašanju nepismenosti preko kateheze in šol. Danes je edina organizacija, ki se bori proti nepismenosti, UNESCO. Cerkev bi morala delati tudi na tak način, kjer se pač potrebe pokažejo. Ne govorim pa o tem, da jim mi prinašamo evropsko kulturo. Oni gotovo imajo svojo kulturo in to kulturo bi bilo treba prepojit s krščanstvom. To bi bil višek.

Kakšna naj bo pomoč Cerkev, da z ene strani ne bi zapadla v tisto običajno pomoč, ki se omejuje na dobrodelnost in lajšanje čisto določene revščine, z druge strani pa v kakšno politično delovanje?

To je težko vskladiti. Ljudje v nerazvitih deželah verjetno v misijonarju gledajo človeka, ki prihaja z ameriško pomočjo, ki ima polne žepe dolarjev. Tako pojmovanje je zgrešeno. Moramo pokazati, da ni tako. Na drugi strani pa je velika nevarnost, da bi se mi sami pogajali z neko državo, ki je bolj razvita, da bi od nje prejeli pomoč in bi tako tista država preko misijonarjev, oziroma Cerkve žela neke gospodarske koristi. Tudi to je napačno. Delo misijonarja naj bo v tem, da človeka v nerazvitih deželah nauči, da si zna sam pomagati. V nekaterih plemenih je delo nekaj nečastnega, takim je treba mišljenje spremeniti, pokazati jim drug način življenja. Ljudje so mnogokrat navajeni na to, da se jim kar daje, in celo mislijo, da so jim misijonarji dolžni dajati. Težava je, kako z dobrodelnostjo pričevati o ljubezni in Kristusu, če ljudje niso zmožni, da dobrotu dojamajo. Vsak mora spoznati, da mora sebe sam preživljati s svojim delom.

V čem lahko slovenska Cerkev pomaga misijonski Cerkvi?

Ni edini primer misijonskega dela Slovencev misijon na Madagaskarju. Slovenci smo v tem oziru znan narod. Za misijone smo že veliko storili. Imamo mnogo misijonarjev po celem svetu, recimo zambijski misijon, ki ga vodijo jezuiti. V Madagaskarju vidim novo razdobje misijonskega dela, ki se kaže v sodelovanju škofijskih duhovnikov z redovniki. Ta poiskus, če to lahko tako imenujemo, bo, upam, uspel. Ni važno, kdo dela, ampak je glavno, da dela z vso dušo in se ljudem da na razpolago.

Kakšno zanimanje za misijone je pri ljubljanskih bogoslovcih?

Trenutno vlada veliko navdušenje za misijon na Madagaskarju. Mor-da je to navdušenje početno. Zato je v ljubljanski nadškofiji sklenjeno, da bodo za naprej pošiljali v misijon duhovnike, ki imajo že pastoralno prakso. Jaz sem nekaka izjema, da grem takoj po končanem študiju.

Ali poznaš gg. Buha in Silvota Česnika; ali si kaj dopisujete?

Osebnostno poznam Silvota. Bil je moj sošolec, oziroma je bil leto pred menoj. Bila sva skupaj pri misijonskem krožku. Ni bilo časa, da bi si kaj več dopisovala. Z očetom Buhom se ne poznam osebno.

Poznaš revijo Katoliški misijoni?

Poznam, čeprav jo je težko dobiti. Všeč mi je to delo in se čudim, odkod v Argentini toliko misijonka zavest. O tem je pripovedoval tudi gospod Lenček, ko je bil v Ljubljani. Družinski očetje izrabijo tisto malo prostega časa in praznike, da gredo z avtom od hiše do hiše prosit za misijone. Temu se zelo čudim. To je verjetno delo duhovnikov. Argentinski Slovenci so zelo povezani z duhovniki. Vsekakor moramo to pozdraviti. Misijonska dejavnost tam ne bo zamrla. Želim, da bi se od tam širila tudi v domovino, v Slovenijo.

Ali domovino težko zapuščaš?

Domovino vsak težko zapušča. Zaradi domačih in prijateljev. Pa tudi sicer ima vsak Slovenec domovino rad, ker je majhna, ker se čutimo majhne, ker vidimo, da z vseh strani na nas prežijo. Posebno zaskrblja-joče je upadanje rojstev. Slovenci se manjšamo. Mislim, da bo novi du-hovniški rod mogel v tej smeri kaj več delati. Nisem za krepitev kakega pretiranega narodnjaštva, vendar je treba narod krepiti. To bi rekel vsak razgledan Slovenec.

S to prvo, dvojno številko novega letnika našega lista stopamo spet pred naše naročnike širom sveta in prosimo zveste naklonjenosti. Zelo nam bo ustrezno, če se poravna naročnina čim prej. Za Argentino smo jo morali dvigniti na 1000 oziroma 10 novih pesov. Za ostale dežele ostane nespremenjena. Posebno se lepo priporočamo za poravnavo zastale naročnine!

SPET V KALKUTI

OČE STANKO PODERŽAJ D. J.

Ko smo objavili zadnje psimo o. Poderžaja, že ni bil več v Khariju, ampak premeščen na novo obsežno župnijo v predmestju Kalkute. V svoji nenehni pripravljenosti zapustiti določeni kraj in oditi na novo delo, je ta premik njemu bil čisto priroden. Sicer pa naj sam opiše svoj novi položaj. — (Op. ur.)

Zadnjič sem se oglasil iz Kharija. V dveh obrokih sem tam misijonaril 12 let. Pričakoval sem, da bom tam ostal in — zatal. Previdnost je ukrenila drugače! Spet sem moral na pot. Tokrat naravnost v srce bengalskega misijona — v velemesto Kalkuto.

Vsako živo srce utripa. Te dni sem bil nekaj bolan. Srčni utrip je včasih izmenoma izostal. Tako nekako si predstavljam svojo novo faro sv. Janeza Evangelista. Fara, kjer misijonski utrip srca Kalkute zastaja.

Ustanovljena je bila leta 1903. Cerkev so postavili tik ene glavnih prometnih žil ob velemestni okrožni cesti. Od treh strani cerkev obdaja ne farno, ki ga sploh nima, temveč stolno pokopališče. Nekako tako, kot je ljubljanska cerkev sv. Krištofa stala na starem mestnem pokopališču. Za župnišče je prostora zmanjkalo, pa ga je dala soseda - Vzhodno-indijska železnica. Ta je župniku kot duhovniku katoliških železničarjev celo hišo pozidala. Pri farovških vratih je vzdana plošča, ki pravi: The R. C. Chaplain's House. Ta je zdaj moj dom. Nisem službeni duhovnik železničarjev. Takega položaja ni več. Tudi plače ne. Pač pa je svobodna Indija vsa taka zemljišča in stavbe širom Indije še zanaprej dala v užitek Cerkvi vse dotlej, dokler bodo služile prvotnemu namenu. Stagnarini se je država odpovedala, pač pa mora duhovnik zgradbo vzdrževati in plačevati električno. Žalibog ta stane več kot še enkrat toliko kot tista, ki jo drugod prodaja Mestna električna družba.

Ves truden in zgaran od dveletnega ponovnega župnikovanja v Khariju sem 13. maja ob 6.30 zjutraj faro prevzel od v Indiji rojenega župnika. Takoj zatem sem prvič (pravzaprav ne prvič, ker sem še pred 25 leti enkrat v tej cerkvi pel latinsko veliko mašo) maševal v lepi cerkvi, polni marmorja. Moj prednik jo je kot petičen gospod, ki ima dosti petičnih prijateljev, popolnoma prenovil, tako da se je vsa leske-

tala. Kaže, da je fara poznala izobilje. Spominja na mojo nekdanjo čandernagorsko, o kateri nekateri pravijo, da je najlepša cerkev v nadškofiji. A je tale moja sedanja precej manjša. Tudi stranska oltarja sta samo lesena v slogu starinskih reredos. In pa, nasprotno čandernagorski, dragocenih barvnih oken sploh nimā. Tudi zvonikov niso dozidali. V višini par metrov nad srednjo ladjo so ju kar s pločevino obili. Pobarvana se zdita kot dve zeleni kapi.

ŠAKALJI BRLOG

Kjer zdaj stoji farna cerkev sv. Janeza, se je pred desetletji razlegalo zavijanje šakalov. Po angleško se temu predelu mesta pravi Saldah, spačenka bengalskega Šijaldoho (šijal - šakal; doho - brlog). Njih laježa se tudi ponoči več ne sliši, saj se nimajo kam skriti. Je pa ta kraj izmed najbolj vzburjenih, bučečih okrajev že tako čez mero hrupne Kalkute.

Župnišče meji na zapadno skupino terminalne železniške postaje Sealdah. Ker odtod vlaki gredo proti severu, se imenuje Severna. Na skrajnem vzhodu je Južna. Tam dobiš vozovnico za Bošenti, Morapaj, Khari in Bodipur. Med obema je Glavna. Vse tri postaje skupaj, pravijo strokovnjaki, so, kar promet zadene, največja železniška postaja na svetu, saj se preko nje dnevno prelije 350.444 potnikov in 1500 blagovnih voz. Če dodam še, da mimo farovža ropota dvosmerna električna in so tik pred njim kar štiri avtobusne postaje dvonadstropnih 'busov', si lahko predstavljate, kakšen nebeški mir tukaj uživam. Hrup se poleže nekako opolnoči in začenja ob štirih zjutraj. Moj sosed čez cesto je muzejin. Z verande mošeje v prvem nadstropju (v pritličju so trgovine), se oglasi prvič ob štirih zjutraj, zadnjič ob osmih zvečer. Daje mi lep zgled verske gorečnosti in sem mu zanj kar hvaležen. Hvaležnost še zraste, ko mož zjutraj zaspil in se oglasi kakšne pol ure kasneje, ko jaz vstanem. Muziko mi dajo vlakovni signali. Vsak vlak ima štiri: prvega na odrezano tračnico, ostale električne v vlaku samem. Zadnji predmestni steče o polnoči, prvi ob pol petih zjutraj. Potnikom ves dan dajejo navodila po zvočniku. Tako tudi jaz vem, kaj se tam dogaja, kdo se je zgubil, kje naj ga iščejo, kateri vlak bo kasen, kateri črtan, s katerega pločnika bo odšel ali prišel itd., itd ... Dolgčas mi ni!

FARA JE RAZSEŽNA

Zavzema precej velik krhelj, oziroma dva, če ne celo tri severovzhodnega dela mesta prav od centra navzven. In še precej zaledja. Več kot polovico fare je sicer pod mestno upravo, a je obenem v mejah okraja 24-Parganas. Meja je električna železnica pred župniščem, ki

Cerkev v Indiji
je razvila
sijajno mrežo
katoliškega šolstva.
Upa v mladi rod.

obenem s cerkvijo leži v 24-Parganasu. Ostanek angleške birokracije. Faranov v širšem smislu, tj. vseh, za katere kot župnik določene dni mašujem, celotnega 'ljudstva' v mejah župnije je več tisoč.

Katoliških župljanov sem pa presneto malo našel. Od tistih, ki so, pa zaradi neznosnega in dostikrat skoraj nepretrdnega prometa pred cerkvijo nekateri raje k maši hodijo drugam. Zvečine so mešaneci Anglo-Indijci, pretežno železničarji. Ker v svobodni Indiji, kjer se počutijo precej kot tujci, ne pričakujejo ugodnosti, ki so jih bili deležni poprej, in se kar ne morejo živeti v nove razmere, se selijo v Anglijo, Avstralijo in Kanado. Morda tukajle lahko omenim, da smo 10. avgusta dobili novega nadškofa, bivšega kalkutskega meščana. Prejšnji, ki je bil južnjak, se je po 7 letih odpovedal. Novi, ki se je kot mlad duhovnik tudi pri meni v Khariju en mesec učil bengalščine, je pa drugo struno ubral. Pri inštalaciji je najprej spregovoril po bengalsko in šele potem po angleško, ki je njegov materinski jezik. Istotako pri javni prireditvi. Jasno je povedal: „Nikar ne stokajmo! Res, mnogi se selijo preko morja. Bog z njimi! Mi pa ostanemo in bomo kot Indijci delali v okviru

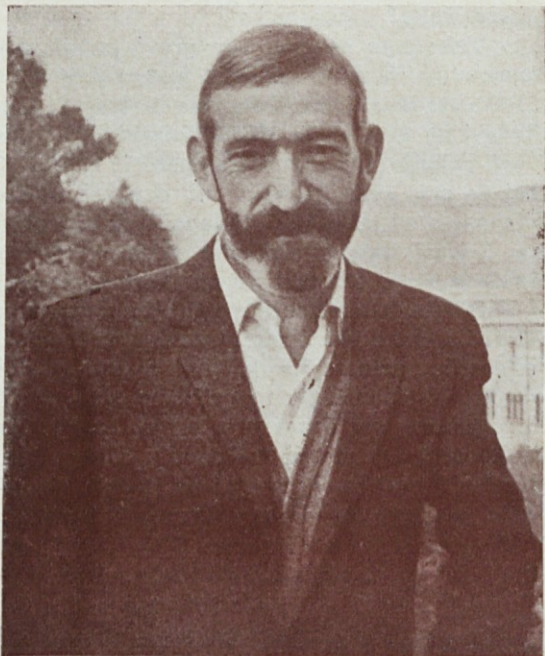

indijske omike. V tem je naša bodočnost. V tem je bodočnost Cerkve v tej deželi!“

Tudi duhovno je župnija tako, tako... Anglo-Indijci so po naravi živahni, a lahkoživi, žive za sedanost. Mladina se nerada uči (dekleta nekam boljše) in prav zato nima pred seboj prave bodočnosti. Odtod izseljevanje. Če bi se pridno učili, bi ob nekaterih izrednih sposobnostih, ki jih imajo, lahko zavzeli vodilna mesta v mnogih panogah. Pa se nočejo. Tudi drugih ovir dostikrat ne znajo ali pa nočejo preskočiti. Duh je voljan (kar je tu katoliškega, je skoraj vse zraslo z njihovim sodelovanjem in denarjem), meso pa slabo! V farnem arhivu (prašnem, razmetanem) sem našel sijajne popise bivših cerkvenih društev: katoliške dejavnosti, Marijine družbe, Lige za vzgojo otrok itd., pa niti enega teh društev ni več, vse je propadlo. Le pred leti ustanovljena Marijina legija životari s 4 člani, od katerih pa samo 2 redno prihajata... Sestre matere Terezije vodijo nedeljsko šolo za peščico otrok.

Ti moji anglo-indijski železničarji bodo v nekaj letih izginili, njih sedeže v farni cerkvi sv. Janeza že zdaj zasedajo Bengalci. V nedeljo sta še dve maši — včasih nedeljske tri — v angleščini (kaj ni svoje čase glavna pridiga v ljubljanski stolnici bila nemška?), s sep-

Španski misijonar
Ferrer,
velik socialni delavec,
ki je v protikatoliških
krogih izzval takšno
gonjo, da je bil končno
za nekaj časa izgnan
iz Indije,
pa se je na pobudo
zvezne vlade v Delhiju
spet vrnil v svoj
indijski misijon.

tembrom bo pa že ena po bengalsko, prvič v tej dozdej čisto angleški fari. Živimo pač v pionirski dobi misijonskega razmaha. Stotisoči nekrščanskega ljudstva, v farnih mejah živeči, bodo, upajmo, počasi napolnili tudi to cerkev, če jim ne bo nazadnje premajhna postala. Kot vidite, sem prišel na odlično misijonsko župnijo, pravo misijonsko postajo, ki vam jo zato toplo priporočam v vsakršno pomoč, pri molitvi in drugače, vsaj dokler jo vodi naše gore list... Kajti po dosedanjih izkušnjah sodeč prav nič ne kaže, da bi se mi dnevi tukaj iztekli. Mi bodo že spet kmalu kakšno „misijonsko siroto“ našli, da jih bom imel kot svoje misijonske trofeje cel pušelj za klobukom, ko nazadnje potrkam na vrata pri sv. Petru onstran... No, bodočnost je v božjih rokah.

Za zdaj sem duhovni pastir te nebogljene fare in sem takoj od vsega začetka moral zavihati rokave in se krepko lotiti prepotrebne delo farne obnovitve in razmaha. Številčno je dozdej fara upadala. Zdi se pa, da je proces upadanja zaradi rastočega bengalskega elementa ustavljen. Le verski utrip župnije je še slaboten, zastajajoč. Gmotno je župnija prišla na psa. Nedeljske nabirke ne pokrijejo niti polovico cerkvenikove plače. Ostalo da nabirka po družinah. Župniku ostane — prazna malha. Ker kakšnih drugih virov, razen mašnih darov (ti pa tukaj znašajo po 30-40 centov za štipendij) — ni, si lahko mislite, kaj in kako. Odkod naj vzamem sredstva za farno delo in za njegov prepotrebni razmah? Zares, kako?

Tako sem se znašel v pravi godlji. Župnišče stoji na samem. K enemu mojih prednikov sta lepega dne potrkala na vrata dva moška: „Pokažite blagajno!“ Pobrala sta skromni kupček rupij in jo popihala... Tatovi so preko vrta nosili železnino na postaji ukradeno. Župnik obvesti policijo. Nadzornik ga opozori: Bodite tiho, bomo vse sami opravili, kot da smo stvar zasledili mi, drugače ne jamčimo za vaše življenje... Menda so od takrat začeli župnišče utrjevati, kot da je nekakšna trdnjava. Železni zapahi, verige in težke ključavnice povsod. Okna in mnoga vrata razbita. Prve dni se mi je zdelo, da sem prišel v ječo.

So še druge zanimivosti. Ko zjutraj prideš od maše, zajtrka ni. Moraš si ga skuhati sam. Opoldne mežnarjev sin za primerno napitnino iz gostilne prinese obrok, ki si ga sam serviraš. Kar ostane, si pogreješ zvečer. V župnišču ena pritlična soba služi kot sprejemnica, kuhinja in obednica, vsi drugi prostori so zabiti. Vse ostalo: pisarna, spalnica in kopalnica v prvem nadstropju. Uboge kosti zdaj že zgaranega misijonskega konjiča. Kar letaj po lesenih stopnicah ves dan gor in dol. Še vodo je treba nositi gor. Zares, kot ptič v kletki. K sreči si vratca lahko odprem in zletim ven... Iz Kharija sem se pripeljal na skuterju, ki ste mi ga vi plačali. Kako prav mi pride, da pohitim po opravkih, ki jih je kar dosti. Misijonar ne pozna brezdolja.

Vse lepo pozdravljam!

SILA KATOLICIZMA V VIETNAMU

ANNE MARIE GEOGHEGAN

Izvirna razprava „Vietnam - Catholic impact. Is it possible to distill from history the actual influence of Vietnam's militant Catholic minority?“ je izšla v reviji *World-mission* (New York, letnik 19, št. 4, zima 1968-69, str. 10-21). V KM smo izpustili obsežno bibliografijo.

Preučevanje razvoja, po katerem je zahodna civilizacija ali modernizacija preobrazala razvijajoče se dežele, odpira obsežne razglede za razumevanje sedanjega položaja. Glede tega Vietnam ni izjema.

Zgodovina misijonske dejavnosti v vzhodni Aziji je važen del vpliva, ki ga je Zahod tu izvajal. Na Kitajskem je krščanstvo v glavnem propadlo, na Filipinih je doseglo odločilen uspeh. V Vietnamu je pred francosko vojaško vlado in vzporedno z njo neznatna, a pomembna manjšina prejela krščanstvo. Še danes je katoličanov samo 2,250.216 kar je manj kot 8 odstotkov celotnega prebivalstva. 1,456.000 katoličanov v Južnem Vietnamu predstavlja 10 odstotkov prebivalstva, na severu pa je 833.000 katoličanov 5 do 6 odstotkov države. Vendar so vietnamski katoličani sorazmerno največja krščanska manjšina med vsemi azijskimi deželami — z izjemo Sirije in Cejlena.

Za primerjavo velja spomniti, da štejejo muslimani na Filipinih podooben procent prebivalstva. A vpliv katoličanov v Vietnamu je bil znatno večji kot vpliv muslimanov na Filipinih. Deloma je to pripisati dejstvu, da so katoličani razpršeni po celem Vietnamu, medtem ko so muslimani na Filipinih omejeni na eno pokrajino. Vendar smemo trditi, da je bila veljava vietnamskega katolicizma velika zato, ker je bil dejaven v nasprotju z bolj trpnimi in negibnimi azijskimi verstvi. Katoličani so tvorili velik del izobraženega, francosko govorečega prebivalstva in so tako postali glavni nosilec take modernizacije države, kot se je do danes razvila.

V zadnjih letih so katoličani v južnem Vietnamu prišli v navskrižje z bolj konservativnimi budisti, kateri težko prenašajo navidezno gospostvo katoliške manjšine. Katoličane so vzgojili misijonarji, govorili so francosko bolje kot sonarednjaki in so zato zasedli večino mest v maloštevilnih višjih državnih šolah. Prevzeli so mnoge službe v francoski kolonialni upravi. Reka beguncev s severa l. 1954 je privedla na jug

okrog milijon katoličanov in ti so podprli prvega predsednika samostojnega Južnega Vietnama.

Misijonarji so prišli pridobivat duše za krščanstvo, ne gospodovat deželi. Niso bili politiki, a so postali „politični temelj“ spreobrnjencev, na katere so cesarji in mandarini gledali kot na grožnjo, zato so jih preganjali in skušali uničiti. Glasniki evangelija niso predstavljali Francije (dasi jih je večina bila Francozov), temveč Cerkev, in po imenu so bili pod nadzorstvom apostolskega delegata. Deloma nehote, deloma zavestno so misijonarji vplivali na francosko politiko in med francoskimi vladnimi uradniki in trgovci vzbujali rastoče zanimanje za svetne zadeve v Vietnamu; potem ko so preganjanja postajala hujša, je vietnamski položaj na splošno pritegnil celotno francosko občinstvo.

Prvi znani misijonarji so prišli v Vietnam pod varstvom portugalskih oblasti, potem ko je l. 1493 papež Aleksander VI. izročil ta del sveta portugalskemu vplivu. Morali so priseči zvestobo portugalskemu kralju, se vkrcati v Lizboni in se javiti v Goi. Prvi misijonar, neki portugalski dominikanec, je prišel v Vietnam l. 1527; misijon Faifoo sta 20 milj južno od Tourane l. 1615 ustanovila jezuita Buzomi in Carvalho, ki sta delovala največ iz Macao. Doba uspešne evangelizacije in rastočega jezuitskega vpliva v Kočinčini — nekaj podobnega se je istočasno dogajalo na Kitajskem — se je začela s prihodom o. Alexandra de Rhodes DJ, leta 1624.

V začetku si je Cerkev prizadevala, da si zagotovi bolj neposredno nadzorstvo nad svojimi misijonarji. Politični realizem je papežem kazal pojemanje portugalske moči; bali so se, da to ne bi škodovalo misijonski dejavnosti Cerkve. Zato so zgradili posebno organizacijo, katere večji del je ostal do danes. L. 1622 je papež Gregorij XV. ustanovil kongregacijo za širjenje vere, preko katere naj 30 kardinalov nadzira in ureja misijonsko dejavnost. Njegov tajnik Francis Ingol je takoj predložil reforme, po katerih naj bi škofje redno bili svetni duhovniki; nadzorovali bi jih apostolski delegati. Vatikan je l. 1623 izdal odlok, s katerim je naročil redovom, da predložijo imena za misijone določenih udov; sveta stolica si je glede njih pridržala pravico veta. Odlok je tudi zahteval letna poročila od vsakega reda in je dal vsem misijonarjem navodilo, da uporabljajo rimski katekizem. L. 1633 je papež Urban VIII. zaščitil misijone pred antiklerikalnim vplivom: zagrozil je z izobčenjem vsakomur, kdor bi poskušal odvrniti misijonarje od potovanja v Azijo

L. 1650 se je rimska kongregacija na poziv škofa Aleksandra de Rhodes odločila poslati v Vietnam tri apostolske vikarje, ki naj bi vzpostavili papeževo oblast nad tam že delujočimi misijonarji. Izbrani vikarji so bili Francozi, dasi so Portugalci še zmeraj terjali oblast nad vsemi misijoni v Vietnamu. Posledica je bila rastoča napetost med Rimom in portugalsko vlado do l. 1659. Tega leta je papež Klement IX. (v odloku *Speculatores*) potrdil, da se morajo misijonski redovi pod-

vreči apostolskim delegatom, ki jih imenuje kongregacija. To odločitev je Vatikan ponovil 1673 leta in v okrožnici Decret Romanum (1678), ki so jo morali sprejeti vsi redovi. L. 1692 je papež prepovedal misijonarjem trgovanje. 1745. leta je sveti oče razsodil spor o obredih, ko je šlo za to, ali kristjani smejo sodelovati pri čaščenju prednikov. To vprašanje je na Kitajskem in v Vietnamu razcepilo jezuite na eni strani in ostale misijonske redove na drugi. Jezuitje, ki so se jim obredi čiščenja prednikov videli sprejemljivi, so bili poraženi in so se morali podvreči papeževi odločbi, izraženi v buli *Ecce quo singulari*.

Posledica tega posega je bila zmanjšanje avtonomije in posebnih pravic redov in močnejši nadzor Rima.

Preganjanje misijonarjev in katoličanov v Vietnamu se je sprožilo l. 1630 in se je nadaljevalo skozi 18. stoletje, v katerem je politični vpliv katolikov v tej deželi ostal neznat. K temu je prispevalo pojemanje španske in portugalske politične sile, razpust (za 40 let v 18. stoletju) jezuitov, rastoča verska brezbriznost in skepticizem razumarstvu predanega stoletja. Položaj se je spremenil l. 1767 s prihodom o. Pigneau de Behaine v Kočinčino. L. 1777 je bil kot škof v Adranu dovolj daljnogleden, da je rešil pred pokolom kraljevega nečaka Nguyen Anha med vstajo Tay Sona. Nekaj let kasneje je Nguyen Anh postal kralj Kočinčine ter prvokrat združil kot cesar Gia-Long ves Vietnam.

Eno velikih dejanj škofa v Adranu je bilo zastopanje kočinčinskega kralja v Versaillesu, kjer je podpisal 28. novembra 1787 zavezniško pogodbo s Francijo. Pogodba ni nikoli delovala (zaradi odpora Conwayskega kneza v Pondichery, kateremu so na skrivaj naročili, naj pomaga kočinčinskemu kralju „le, če to okoliščine dovolijo“). Vendar je bila pogodba msgr. Pigneauja nedvomno znamenje političnega vpliva misijonarjev v državi. Po mnenju vsaj nekaterih piscev je pomenila „temeljno listino“ za odnose med Francijo in Vietnamom. Bila je napisana celo odbijajoča trditev, da je obvladujoči položaj Francije, ki ji je 60 let pozneje omogočil kolonizirati deželo, pripisati tej pogodbi, katere navdihovalec je bil msgr. Pigneau.

V pismu Ludviku XVI. je Nguyen Anh govoril o Pigneauju kot o možu, kateremu popolnoma zaupa, na katerega je navezan in katerega velike talente priznava. Cesar mu je kasneje postavil krasen mavzolej; takega počaščenja dotlej med azijskimi vladarji ni bil deležen noben zapadnjak. Nagrobni napis je izrazil bistvo njegovega političnega delovanja: „Dvajset let je pomagal poveljevati vojski in vladati državo.“ Dosegel pa je malo sprecbrnjenj, kar se zdi osupljivo. Število katoličanov je v tem obdobju zelo padlo (menda od 100.000 na 30.000).

V začetku 19. stoletja sta se pojavili dve razločni težnji: vedno hujše preganjanje katoličanov in rastoče zanimanje Francije za to državo. Vpliv katoličanov in misijonarjev se je zmanjšal, kar je bil nasledek sovražnosti in preganjanja vietnamskih cesarjev. Po Pigneaujevi

smrti je Gia-Long še obdržal na dvoru štiri misijonarje in jih oskrbel s častno osebno stražo, toda zdaj je krščanstvo preziral in mrzil. Dejansko preganjanje se je razplamtelo pod Minh Mangom, Thieu Trijem in Tu Ducom. Istočasno pa je naraščalo francosko zanimanje za deželo in pripravljenost na vojaški poseg je bila vedno večja.

Nekateri zgodovinarji vidijo neposredno zvezo med obema pojavoma v pozivih na pomoč, ki so jih misijonarji pošiljali v Francijo. Drugi najdejo važnejša vzroka v poživiljenem zanimanju za trgovanje in v razvoju imperialistične misli v Franciji pod tretjim cesarstvom Napoleona tretjega. Vpliv misijonarjev na Francijo se jim zdi nezaten in francosko intervencijo ocenjujejo kot sebično ali pa kot plemenito imperialistično. Kljub pomoči, ki so jo misijonarji nudili francoskim četam med vojaškim posegom in kasneje, ni po mnenju teh zgodovinarjev zveze med intervencijo in misijonskimi koristmi ali številnimi spisi, v katerih so misijonarji prikazovali, večkrat z grozotnimi nadrobnostmi, smrt katoliških mučencev. Podobno kot rimski cesarji so vietnamski vladarji v 19. stoletju krščanstvu nasprotovali ne iz ideoloških razlogov, marveč zato, ker so v krščanstvu videli kvas nereda. Krščanstvo je sprevrglo vse domače navade in ustanove, vietnamsko družino in družbo, predvsem pa uradno vero, ki so ji načelovali kralji. Zato so katoličane preganjali kot izdajalce. Minh Mang in bolj umirjeno Thieu Tri sta tako poskušala, kot so storili Japonci 200 let prej, izločiti te in druge od zahoda prihajajoče „zle“ vplive, med njimi tudi trgovanje in politične stike. Ideja napredka je bila Vietnamcem tuja in poskušali so, seveda zaman, obdržati pretekli način življenja ter varovati moralno in politično enotnost države.

Misijonarjem so vstop prepovedali l. 1825; mučeništvo se je spet pričelo 1833 in v naslednjih 25 letih so trije vietnamski vladarji izdali 12 razglasov zoper katoličane (tedaj močno manjšino, morda 400.000 ali celo 500.000 vernikov) in dali mučiti misijonarje, 300 domačih duhovnikov in 30.000 katoličanov. Vsega skupaj je preganjanje v 19. stoletju zahtevalo 80.000 mučencev.

A vladarji so zaman tako ravnali, kajti njihova vedno hujša preganjanja so vzbudila pozornost evropskih sil in svete stolice ter so končno bila vzrok, ali vsaj izgovor za francosko intervencijo.

Potrebno je raziskati, kakšno politično vlogo so imeli katoličani med temi preganjanji. To ni lahko, zakaj domala vsa tistodobna poročila so napisali misijonarji, ki jih je manj zanimala politika kot krvaveča svetost. Poznejše knjige zatrjujejo, da je mučeništvo vodilo k številnejšim spreobrnitvam in tako k povečani nestalnosti, ki so jo cesarji tako kruto poskušali odpraviti. Nekateri pisci trdijo, da je število preganjanj, o katerih poročajo tonkinški misijonarji, tako veliko,

da vzbujajo dvome o njihovih prejšnjih pritožbah glede prejšnjih preganjanj. L. 1833 je bil zatrt ustanek Le Van Khoia v Saigonu, in dva vanj zapletena misijonarja, o. Gagelin in o. Marchand sta bila strahotno mučena. Katoliški in drugi pisci zatrjujejo, da se misijonarji niso mešali v nobeno politično dejavnost. Drugi spet jim pripisujejo, da so hoteli posnemati Pigneauja in njegove uspehe, ko je pomagal uporom. Naj je že bila vloga misijonarjev kakršna koli, mnogo bolj gotovo je, da so vietnamski katoličani na jugu podpirali ustanek in pripomogli, da se je razširil.

Nasledek je bil, da so l. 1836 zaprli za evropsko plovbo vsa pristanišča z izjemo Tourane. To in pa rastoče zanimanje za trgovanje z Daljnjim vzhodom je morda nagnilo Francoze, da so se odločili poslati v kitajske vode ladjevje; imelo je čuden nalog ščititi francoske misijonarje, ne da bi uporabilo silo. L. 1847 je fragata „La Gloire“ proti tej odredbi uporabila silo, da bi osvobodila msgr. Lefebra. Čeprav ji ni uspelo pomagati katoličanom, je potopila vietnamsko ladjevje in obema stranema pokazala, kako je Vietnam vojaško nemočen nasproti evropskim silam (vzporedno se je to videlo za Kitajsko v opijski vojni l. 1842). 1848 se je v Tonkingu zgodilo nekaj podobnega, kot je bila petnajst let prej vstaja Khoi; govorilo se je, da so to pot katoličani in španski misijonarji podprli zadušeni upor, ki ga je vodil princ Hong-Bao.

Navzlic obema omenjenima vstajama je pretirana trditev nekaterih zgodovinarjev (npr. Buttingerja), da so bili francoski misijonarji redno politično napadalni. Ne da se zanikati, da je njihova usoda često razgibala katoliško mnenje doma, toda raziskovalci tega vprašanja radi prezro, da so misijonarji v bistvu predani evangelizaciji. V večini poročil se misijonarji odkrijejo ne kot poraženi politični spletkarji, temveč kot k svetosti stremeči ljudje, ki se ne navezujejo na politiko in se drža nravnih načel, ki sebe in svojo čredo pripravljajo za onstranstvo, ki ne poskušajo graditi cesarstva, marveč zgolj varovati svoje občine pred iztrebljenjem in obdržati odprte svoje misijone.

Misijonarji niso silili k vojaški zasedbi in kolonizaciji, kar je bila prava posledica francoskega posega. Res je, da so katoličani v Franciji zagovarjali misel na vojaški poseg. Ko so l. 1841 Minh Mangovi poslanci obiskali Pariz, se je francoski katoliški tisk potegoval za intervencijo, medtem ko so škofje zahtevali francoski poseg, ki naj ustavi preganjanje. L. 1848 sta monsijnorja Retard in Jeantet, voditelja tonkinških misijonov, „previdno in zmerno priporočala francosko čisto diplomatsko in miroljubno intervencijo“. V letih 1851, 1856 in spet 1858 je msgr. Pellerin, apostolski vikar v Kočinčini, nastopal v Parizu za francosko zaščito katoličanov. Pozneje sta se za to zavzemala Fr. Libois in Fr. Legrand de Liraye (1857). Vsekakor so misijonarji bili samo eden od činiteljev; ko pa se je Francija odločila intervenirati, so voditelji uporabljali obvestila in podatke (ne zmerom točne) misijonarjev o vojaški sili viet-

namskih vladarjev; spodbujala so jih dodatna poročila misijonarjev o bogastvu dežele in o trgovskih možnostih.

Enako važni činitelji za intervencijo so bile terjatve, ki jih je pošiljala mornarica; njeni poveljniki so zaskrbljeni opazovali naraščajočo britansko pomorsko silo v kitajskih morjih, in so si želeli oporišča v Vietnamu. Prav tako pomembni so bili razlogi francoskih diplomatov v Macao, zlasti Forth-Fcuena (1849) in Bourboulona (1852); tem je ravno tako šlo za to, na najdejo ravnotežje britanskemu vplivu; videli so, kakšne možnosti trgovanja tiče v stikih z Vietnamom; o usmerjenosti katoliškega mnenja doma so imeli neposredna poročila.

Naslednji korak je napravil Napoleon III., katerega režim so močno podpirali katoličani. Cesarica, katoličanka Evgenija je simpatizirala s preganjanimi Vietnamci. Napoleon je hotel po Montignyjevem poslanstvu doseči mirno rešitev, a ni uspel. Tako se je zdelo, da ostane le še vojaški poseg. Sporazum z Anglijo po krmski vojni je pomenil, da velesile verjetno ne bodo nasprotovale Franciji pri njeni vojaški akciji.

Francoska vladna komisija za Indokino, ki je zasedala aprila in maja 1857, je zaslila več francoskih misijonarjev, med njimi Pellerina. Odločila je, da govore moralni, politični in trgovski razlogi za takojšnjo zasedbo treh mest v Indokini v obrambo vladajoče dinastije; izrekla pa se je proti kolonizaciji dežele. L. 1858 je tja prišlo francosko-špansko brodovje; na zunaj naj bi pomagalo misijonarjem, v resnici pa je šlo za to, da se utrdi v kitajskih morjih. Da so bili misijonarji samo eden izmed činiteljev, je razvidno iz pogojev, katere je naštel francoski admiral Genouilly v Hue l. 1859: terjal je za misijonarje in domače kristjane versko svobodo, obenem pa tudi prosto trgovanje in odstopitev kosa zemlje za jamstvo.

Kakor marsikatera druga intervencija, je tudi ta, namesto da bi takoj pomagala, privredla v začetku do pomnoženega preganjanja. Med leti 1858-1862 je bilo usmrčenih 5.000 do 10.000 kristjanov in 115 vietnamskih duhovnikov — tretjina domače duhovščine. Msgr. Pellerin je bil čisto pobit, ker se je ponesrečilo, da bi intervencija bila križarski pohod, marveč je vedila do porušenja skoro vseh cerkva v deželi. Vendar je v mirovni pogodbi junija 1862 anamski kralj svojim podložnikom dovolil živeti po krščanski veri.

Sploh so končno po intervenciji krščanstvo lažje prenašali. Katoličani so bili francoski zasedbeni vojski hvaležni in so z njo sodelovali. Francoski vojaki s katoliškimi častniki so jim simpatije vračali.

L. 1874 je prišlo do izboljšanja položaja v novi pogodbi med anamskim kraljem in Francozi; tedaj je bila razglašena popolna verska strpnost; odpravljeno je bilo zapostavljanje katoličanov in misijonarjem je bilo dovoljeno kupovati zemljišča, postavljati cerkve, odpirati šole in bolnišnice. Toda 1880 so nastale nove težave kot posledica nasprotij med mandarini in katoličani. Mandarini so vodili dijaški upor in niso hoteli sprejeti pogodb s protektoratom. Vzplamtelo je preganjanje in

zahtevalo skoro 40 tisoč življenj katoliških ljudi, preden so francoske sile mogle poseči vmes. Francoske čete so kot tolmači spremljali mnogi duhovniki in za mirovno pogodbo, ki so jo Francozi sklenili l. 1884 v Tonkinu, si je pridobil veliko zaslug tolmač msgr. Caspar.

Še so razna vprašanja, na katera bi bilo treba odgovoriti. Francoska vlada je bila mnogo bolj tuja misijonarjem kot vojaštvo. Vrh tega je bila Cerkev nasprotna temu, da bi jo v svoj voz vpregale svetne oblasti. Msgr. Puginier je pribil: „Mi nismo v službi protektorata... ne dovolite, da iz nas napravijo politične ali trgovske agente“. Cerkev je okrepila svojo časno moč in se je vpletla v politiko za svoje lastne cilje. Ugovarjala je Bonnardovi politiki v korist konfucejancem in skušala pomnožiti spreobrnjenja s tem, da je pomagala kristjanom vstopati in napredovati v upravi; l. 1891 je celo poskušala spraviti konvertita ne prestol.

Vlada je morala v veliki meri računati z izobraženimi katoličani, ko je vzpostavljala kolonialno upravo. Da si pridobe vladno naklonjenost, so misijonarji zatrjevali, da delajo iz Vietnamcev prav tako Francoze kot katoličane. Toda med vladnimi uradniki je bil antiklerikalizem splošen pojav prav do 1938; vlada je bila do Cerkve brezbrizna in se je celo bala cerkvenega vpliva, ki je v deželi slabil njenega. Navzlic vladni sovražnosti je pogodba l. 1874 imela ugodne posledice, vidne v graditvi mnogih novih cerkva, šol in sirotišnic, in v znatnem porastu števila katoličanov; teh je okrog 1914 bilo 1 milijon, torej pet odstotkov prebivalstva.

Politična vloga katoličanov v Vietnamu v kolonialni dobi od 1880 do 1940 je po večini ostala neznana, v glavnem zato, ker so uživali popolno versko svobodo in je zanjo komaj bilo treba političnih dejanj. Vendar so katoličani ostali latentna politična sila, kot se je izkazalo v prvi neodvisni vladavini v Južnem Vietnamu po kolonialni dobi.

Čeprav je Le Thanh Khoi poudaril gospodarski pomen misijonov, je težko oceniti delež misijonarjev v gospodarskih zadevah. Posebej so pomagali pri obveščanju Francozov o gospodarstvu in pri spremembi mnenja, da se trgovanje z Vietnamom ne izplača, kar je bil nauk prvih, izključno v trgovino zaverovanih stikov Holandcev in Portugalcev z deželo. O. de Rhodes je npr. opisal bogastvo dežele v svojih spisih. Njegova dela so bila tja do 19. stoletja najbolj zanesljivi viri podatkov o Anamitih in njih deželi.

Mnogi misijonarji so mislili, da je uspeh njihovega dela v tesnem odnosu z uspehom zahodnega trgovanja. Zato je o. de St. Phalles poslal francoski vladi dopis o trgovski zmogljivosti dežele. Fr. de la Bissachère je v številnih poročilih obveščal Richelieua o gospodarskih možnostih, ki jih nudijo te pokrajine. L. 1658 je o. François Pallu, eden od tvorcev Misijonske družbe, priporočil ustanovitev francoske družbe za trgovino z Daljnim vzhodom. Čez dve leti je v Rouenu zaživela družba s takim namenom, predvsem za zastonjsko prevažanje misijonarjev na Daljni vzhod. Pierre Poivre, Dupleixov zastopnik, ki je prišel v Viet-

nam z misijonarji, je pozneje veliko pisal o trgovskih možnostih z Indokino. L. 1767 je msgr. Piguel nasvetoval, naj se v Kočinčini napravi francoska trgovska postojanka; razen tega je poslal poročilo o vojaški moči in o zemljepisu dežele z natančnimi predlogi za francoski vojaški poseg.

Adranski škof je imel velik vpliv na vietnamskem dvoru in je dajal cesarju Gia-Longu nasvete „kot preročišče glede vseh plati izboljšanja položaja v državi“. Tako je imel njegov politični vpliv na široko razpredene gospodarske učinke. Na škofovo priporočilo je Gia-Long l. 1797 in 1798 utrdil gospodarstvo, ko je postavil tvornico solitra, zgradil ceste med najvažnejšimi mesti, podpiral gojenje araka in areka, pospeševal farme s sviloprejkami in sladkornimi nasadi, ustanavljal predelovalnice katrana in smole, pospešil izkopavanje železne rude in dal izdelati več tisoč topov v tedaj zgrajenih topilnih pečeh. Obalo Indokine je prvokrat raziskal z morske strani J. M. Dayot po škofovem naročilu; cesar Gia-Long pa se je posluževal francoskih tehnikov za organiziranje in prenovitev vojske.

Misijonarji so pomagali tudi — na žalost o tem ni statističnih podatkov — pri naseljevanju zapuščenih pokrajin (npr. v delti) in tako pripomogli k gospodarskemu napredku s pospeševanjem premičnosti prebivalstva in k izkoriščanju prej nedotaknjenih zemljišč in naravnega bogastva.

Vpregli so se tudi v kmetijstvo in uvedli izboljšane načine poljedelstva.

Treba je omeniti kolonizacijsko delo katoliških misijonarjev. Zaradi svojega kmečkega izvora, razumnosti in vztrajnosti se jim je včasih posrečilo ustvariti nova središča podeželskega prebivalstva. Misijonarji so bili neustrašeni pionirji v predelih, kjer je gospodarila mrzlica: zaostale hribovce so učili znanstveno podstavljenega poljedelstva; izboljšali so domače rokodelstvo in obrt. Državni upravi so pomagali z gradnjo cest v nedostopne pokrajine, s tem da so pošiljali krščanske seljake kolonizirati nove kočinčinske province in s tem, da so krščanske kulije vključili v javna dela. Misijoni so tudi prinesli izboljšave med domačine. Krščanske vasi so znatno bolje uspevale. Razen misijonarjev se je le malo francoskih državljanov brigalo za kmetijstvo.

S tem da so tam, kjer so to poskušali, napravili iz poljedelstva stalno in vredno zaposlitev, so uporabljali gospodarski vzvod za pokristjanjenje. Za primer je moč navesti, da so misijonarji l. 1867 vpeljali v Vietnam kavo.

Vzporedno z vplivom na gospodarstvo, so imeli misijonarji vlogo v družbenem razvoju države z uvedbo zahodnega zdravilstva in ranocelnštva. „Na stotine bolnišnic je nastalo po zaslugi cerkvá.“ (Latourette) Tako je bilo tudi v Vietnamu. V skrbništvu in v zdravniški službi so misijonarji utirali nova pota. Poleg misijonskih bolnišnic in sirotišnic

je navesti tri državne bolnišnice, ki so jih Francozi postavili 1864 in v katerih so delovale misijonske bolničarke.

Ena najbolj uspešnih metod, ki so jih misijonarji uporabljali za pridobivanje Vietnamcev za krščanstvo in ki je imela najbolj daljnosežne učinke, je bila vpeljava zahodne vzgoje.

Naravno je, da so misijonarji prvi razumeli jezik in pokazali, kaj je storiti. Pomemben prispevek de Rhodes je bil eden prvih slovarjev vietnamskega jezika, tolmačenega z zahodnim: *Dictionnaire Cochinchinois Latin-Portuguais* (izdan 1651); prav tako je sestavil vietnamsko slovnico. Najbolj dragocena obogatitev, ki so jo misijonarji prispevali vzgoji, pa je bila v 17. stoletju stvaritev romaniziranega vietnamskega jezika *quoc ngu*, kar dobesedno pomeni „narodni jezik“, nekaj takega, kot je kitajski kuo yu. Zamisel in ureditev jezika quoc ngu se navadno pripisuje jezuitu Aleksandru de Rhodes, v resnici pa so ga skupno ustvarili očetje Borri, Amaral in Barbosa.

Medtem ko so vietnamščino prej pisali s kitajskimi ideografskimi znaki, je tedaj postala jezik s fonetično pisavo. Tako je branje in pisanje postalo za množice dostopnejše in misijonarji so jih lažje vzgajali in vodili v krščanstvo.

Četudi se je pisanje s kitajskimi znaki ohranilo do 20. stoletja, je bil vietnamski jezik odtlej manj podvržen kitajskemu vplivu in konfucizmu, bolj pa ga je zajel zahodni vpliv. Uvedba quoc ngu je torej služila kot nosilec novodobnih in zahodnih idej v Vietnamu.

Uveljavljanje quoc ngu je končno — v začetku 20. stoletja — pripomoglo k ukinitvi konceističnih izpitov, pri katerih so vsako tretje leto nabirali uradnike za mandarinsko birokracijo. Tako je odpadla še ena spodbuda za učenje kitajskih znakov. Izobraženci, ki so se potegovali za tista mesta, so se poslej rajši učili francoščine, s katero se je dalo uspeti. Vedno več je bilo zahodnjaško usmerjenih intelektualcev, ki niso znali brati uradne odloke s kitajskimi znaki. To je končno pomenilo, da se je povečal zahodni in misijonarski vpliv na šolane ljudi. L. 1884 npr. je Louvet zabeležil, da je bilo 300 nekdanjih učencev Krščanskih bratov v Saigonu razmeščenih v civilni upravi in da je 33 mandarinov bilo kristjanov.

Potem ko so obvladali jezik, so misijonarji v vedno večjem številu gradili šole. *Rek à côté del Eglise s'élève l'École* je držal za polovico cerkva, postavljenih okrog 1895. V zgodnji dobi — od 17. do 19. stoletja — so to bile skoro izključno ljudske šole za mnogimi sirotišnicami. Pozneje je po večjih mestih nastala mreža srednjih šol. V 20. stoletju so misijonarji odprli nekaj kolegijev na višji stopnji in majhno univerzo (v Dalatu) in z njimi lepo uspeli.

Del misijonskega uspeha je pripisati tiskarnama v Tongkingu in Kočinčini. Okoli l. 1890 so te tiskarne poslale med ljudi letno 25 do 30 knjig z vietnamskimi in kitajskimi črkami. Največ je bilo knjig verske

vsebine, vietnamsko-francoskih slovarjev in zgodovinskih in zemljepisnih del.

Akoravno je okrog 1955 bilo na stotine misijonskih šol in so bile najvažnejše v privatnem šolstvu, so vendar zajele samo neznamen del prebivalstva, niti ne vse katoličane, med katerimi je bilo precej nepismenih. L. 1966 je bilo v Južnem Vietnamu 265.000 ljudskošolskih učencev in 133.000 srednješolcev v zavodih s katoliškim vodstvom, univerzo v Dalatu pa je obiskovalo 1300 študentov. Katoliške šole so bile med najboljšimi v Južnem Vietnamu; priljubljene so bile med dijaki raznih ver in vanje je bil velik naval.

Na kratko rečeno: misijonsko šolstvo ni bilo zadosti razširjeno, da bi zajelo večino Vietnamcev, toda zaradi visoke stopnje vzgoje in izobrazbe, ki jo je manjšina prejela od misijonarjev, je imelo znaten vpliv na celotno prebivalstvo. Ker so te šole nudile boljšo pripravo v francoščini, kar je v 20. stoletju bil pogoj za uspeh, in ker so bile na višji ravni, so misijonske šole vedno bolj zajemale otroke vietnamske elite, katere precejšen del so tvorili katoličani.

POVZETEK

Nekoliko pedobni poslaništvu so bili misijonarji vez med tokovoma prometa in rastočih izmenjav med Vietnamom in Zahodom. Kot je uvoz zahodnih pojmov, ki ga je organiziralo tuje poslaništvo, pripomogel k spremembi mišljenja in ravnanja, prav tako so misijonarji pripomogli k postopnemu razkrajanju statičnih konfucejanskih idej med mnogimi ljudmi vietnamske elite in jih pripravili na sprejetje bolj dinamičnih zapadnjaških nazorov.

Ko je politika vietnamskih vladarjev postala bolj trda, je zahodno javno mnenje začelo v njih gledati nestrpne zatiralce krščanstva in spočele so se misli o morebitni zasedbi teh dežel. Pri tem ne bi šlo za dejanje, ki bi se opiralo na cinične ali sebične razloge, marveč za preudarno sredstvo, katerega cilj je bilo ustvariti pravičnejše okoliščine za misijonsko delo. Ta namen je obstajal ne glede na previdni cinizem in skrb za lastno korist, s katerima se je francoska vlada odločila poseči vmes. Ne gre izključiti v intervenciji gospodarske in politične činitelje.

Vpliv katolicizma je bil pomemben. Uvajal je zahodne oblike vzgoje, zdravstva, socialnega skrbstva, dela in gospodarskega napredka. Katolicizem je bil nekaj drugega kot splošni vpliv Zahoda na deželo, popolnoma pa se od njega ne da ločiti. Pred 1954 se je splošni vpliv Zahoda predvsem izražal v delovanju francoske zasedbe, kjer je bil v začetku poudarek na dušah in pustolovstvu, pozneje pa je stopilo v ospredje zanimanje za trgovino, strategijo in kolonizacijo.

S tem da se je krščanstvo ugnezdilo v Vietnamu, čeprav le med manjšino, je postalo za Vietnamce „razdiralna sila“ in dinamičen ali vznemirljiv činitelj v vietnamski družbi.

(Poslovenil Alojzij Geržinič)

SVETOVNA MOLITVENA OSMINA

Kdaj bo prišel tisti čas, ko bomo vsi
kristjani: eno v veri

eno v molitvi

eno v zakramentalnem življenju

eno tudi v misijonskem delu?!

V dnevih od 18. do 25. januarja bodo vsi kristjani „dobre volje“
ponavljali eno in isto Kristusovo besedo: „**da bi bili vsi eno!**“

Slika levo: Pavel VI. je v novoposvečeno cerkev ukrajinskih uniатов v Rimu prinesel relikvije papeža Klemenca I.

Cerkev in univerza ob njej je delo kardinala Jožefa Slipija.

Na slavlju je bil tudi beograjski nadškof dr. Bukatko, (dobro viden v sredini desne slike).

TAGORJEVA MOLITEV

Gospod,
Tvoja ljubeča očetovska skrb
mi vsak dan ohranja življenje,
zato hočem svoje telo ohraniti čisto,
Življenje mojega življenja.

Ti si Resnica,
ki si mi prižgala luč razuma,
zato hočem biti s svojimi mislimi
daleč od vsake laži.

V svetišču mojega srca
je tvoj prestol, o Bog,
zato hočem iz njega
pregnati sleherno zlobo,
da bo v njem vzcvetela
tvoja ljubezen.

Tvoja moč
daje polet mojemu delu,
zato bo vedno moj cilj:
v vseh svojih dejanjih
razodevati tebe, Gospod.

Kam je šel o. Hugo Delčnjak?

Poljskim jezuitom so priskočili na pomoč slovenski in hrvaški jezuiti; francoskim lazaristom odhajajo na pomoč in ustanavljajo slovenski misijon slovenski lazaristi, svetni duhovniki in usmiljenke. Maja preteklega leta pa je prišel v Ljubljano škof iz afriške države Togo in zaprosil za pomoč. Dobil je že lani prvega misijonarja frančiškana p. Hugo Delčnjaka, o katerem smo že poročali v zadnji številki lanskega letnika. Iz intervjuva, ki so ga s škofom p. J. B. Hanrionom imeli v Ljubljani, navajamo sledeče in slovenskim frančiškanom čestitamo, da so spet stopili na misijonsko pot, po kateri so zlasti z misijonarji Avbljem, Kovačem, Turkom in Benigarjem nekdanj že tako krepko hodili. (Op. ur.)

Gospod škof, kako ste se odločili postati misijonar?

Z misijoni sem se seznanil že v otroških letih, ko sem prebiral revije in knjige, ki so pripovedovale o življenju misijonarjev na Kitajskem. Ob teh knjigah sem pričel razmišljati, kako bi bilo, ko bi delal za Boga v misijonih. Želja se mi je izpolnila šele pri šestintridesetih letih, ko so me poslali v Afriko.

Ali vas na čase, ko ste se srečali z misijoni, vežejo kakšni nepozabni spomini?

Ko sem spoznaval življenje Afrike, me je presenetilo dejstvo, da je življenje Afričanov popolnoma različno od tega, kar si predstavljamo v Evropi. Njihove mentalitete, revščine in načina življenje ne moremo spoznati, če ne živimo med njimi.

Zelo sem občudoval vero in trdnost nekaterih starih kristjanov. Delo misijonarjev je obrodilo sadove kljub vsem težavam glede jezika, duševnosti domačinov in kljub kolonizaciji, ki je povzročila, da domačini včasih z nezaupanjem gledajo na misijone. Kljub temu se je vera v srcih mnogih kristjanov trdno zakoreninila.

Misijonarji se srečujejo z mnogimi težavami. Ali nam lahko kaj poveste o teh težavah in nam v nekaj besedah opišete začetke katoliških misijonov v Togu?

Največje težave, ki jih srečujemo, so gotovo težave z jezikom. V moji škofiji je kar sedem različnih jezikov in niti eden od teh nima pisane slovnice, saj ni v njih doslej ničesar napisanega. Prvo delo misijonarjev je, da se nauče jezika s pomočjo magnetofona, treba pa bi bilo sestaviti tudi slovnico in slovar. Druga težava izvira iz močnega vpliva, ki ga imajo v vseh družinah stari nad mladimi. Skoraj vedno so proti vsakim spremembam, tako socialnim kot religioznim. S tem precej zavirajo delo misijonarjev. V Togu so bili prvi misijonarji Nemci, ker je bila dežela nemška kolonija. Na splošno so jih dobro sprejeli, saj je Afričan gostoljuben. Velike težave imamo s fetišizmom, pod vplivom katerega ostajajo zaradi družinskih tradiciji tudi novokrščenci. Danes je med 1 500 000 prebivalci Toga že 300 000 kristjanov, kar je lep rezultat 25-letnega dela.

Ali bi nam podali statistično sliko vaše škofije?

Statistični podatki škofije Dapango iz leta 1968 dajejo naslednjo podobo:

površina škofije	10 130 km ²	število katehumenov	1 074
število prebivalcev	300 000	število misijonskih postaj	5
število poganov	260 000	število pomožnih misijonskih opstaj	60
število muslimanov	35 000	število duhovnikov	15
število katoličanov	4 262	število redovnikov	26

Povprečno najnižja letna temperatura 17 stopinj, najvišja pa 41 stopinj Celzija.

Koliko krstov imate v teku enega leta? Ali njih število raste?

Vsako leto imamo približno 300 krstov. Število se počasi veča. Prebivalci so pripravljene poslušati evangelij, a malo jih zmore dovolj poguma, da bi se dali krstiti.

Imate velike potrebe po duhovnikih? Govorili ste o šoli za katehiste?

15 duhovnikov nas je med 300 000 prebivalci. Med njimi ni več kot 4500 krščencev in naša prva naloga je oznanjati božjo besedo animistom. Vsak duhovnik je postavljen pred zelo težko nalogo in zato potrebujemo pomoči. Že tri leta iščem misijonarje po Evropi, pa brez odziva. Upam, da bo moj obisk v Jugoslaviji pomagal, da se stanje izboljša.

V šoli za katehiste imamo 50 učencev, deluje pa že 65 katehistov. Njihovo delo je izredno pomembno pri duhovni vzgoji „novincev“ — pripravnikov na krst. Veliko pomagajo duhovnikom, vendar jih ne morejo nadomestiti.

S kakšnimi aktivnostmi se misijonarji ukvarjajo poleg svojega specifičnega dela?

Prva naloga misijonarjev je oznanjevanje evangelija. To jim vzame največ časa. Potujejo po savanah od vasi do vasi in v vsaki pomagajo pri delu katehistom, jim dajejo nasvete ter jih spodbujajo v naporih. Skrbijo za zakramentalno življenje vernikov.

Kar pa se tiče socialnih dejavnosti: oskrbe bolnikov, razvoja gospodarstva, šol itd., se trudimo skrb zanje preložiti predvsem na ramena laikov, bodisi domačinov, bodisi misijonarjev.

Pa verstva dežele?

Večinoma so domačini „animisti“. To se pravi, da verujejo v posmrtno življenje duhov svojih prednikov. Samo po teh duhovih se ljudje morejo obračati k Bogu. Kult češčenja prednikov se ohranja in vrši predvsem v družinah in je edina oblika religioznega češčenja animistov. Imamo tudi nekaj muslimanov, vendar njihovo število ni pomembno.

Kako pa nekrščanski prebivalci gledajo na misijonarje in evangelij?

V glavnem so domačini prijazni do nove vere, vendar se kot „previdni ljudje“ obotavljajo dokončno odločiti.

Kaj bi ob koncu razgovora povedali našim vernikom, zlasti mladim?

Vsi kristjani se morajo ukvarjati z misijoni, bodisi da molijo zanje, bodisi, da jim pomagajo z materielnimi darovi. Želel bi, da bi vaši župljani razumeli, da jih duhovniki, ki se sedaj ukvarjajo z njimi, zapuščajo zato, da bi prišli k tistim, ki so bili doslej zapostavljeni.

PRVI VTISI MISIJSKE ZDRAVNICE

Sestra JUSTINA ROJC, usmiljenka, Madagaskar

Vsem bralcem Katoliških misijonov prisrčen misijonski pozdrav iz Farafangane.

Sedaj sem že na svojem pravem delovnem mestu. Zdrava, zadovoljna in srečna. Rada bi, da bi na vsakega, ki bo čital te vrstice, prešel košček moje notranje sreče, ki izhaja iz popolnega daru Bogu in bolnim revežem.

Jutri (1. oktobra) bo ravno mesec dni, odkar sem prišla semkaj. Meni in vsem se zdi, da sem že dolgo tukaj. Našo misijonsko družino sestavlja 12 sester: 3 Francozinje, 2 Braziljanki, 1 Španka in jaz; ostale so Malgašinke. Razen Španke in nekaj malgaških sester so vse že starejše in ena od njih že čisto onemogla. Vendar so še vse goreče in delavne misijonarke. Vse smo en duh in eno srce, čeprav smo tako različnih narodnosti. Zares lepo in uspešno delujejo malgaške sestre med svojim narodom. Imajo sicer svojo taktiko, vendar takšno, ki njihovemu narodu najbolj prija. Hvala Bogu za to mlado Cerkev, ki je sad truda tolikih misijonarjev in misijonskih dobrotnikov.

Naša misijonska postaja: cerkev, škofijski sedež, župnišče, stanovanje sester, osnovna šola, gospodinjska šola, internat, otroški vrtec in dispanzer so v istem krogu, čisto ob morju. Morje, obala; čudovite palme, tropska cvetoča drevesa, stezice in dve prav veliki reki, ki se izlivata severno in južno od nas v morje, napravljajo pokrajino tako čudovito lepo, kot si le moremo predstavljati raj. Med obema rekama je približno 500 metrov širine zemlje, in na tem ozkem traku živimo mi. Seveda se ta ozki trak proti notranjosti vedno bolj širi, ker se reki vedno bolj oddaljujeta. Ker smo čisto ob morju, v nivoju morske gladine, med samimi vodami in brez gora, imamo poleg te velike naravne lepote tudi veliko vročino in veliko vlago. Med tukajšnjimi naseljenci pravijo, da se s „trpljenjem“ more prenašati.

MED BOLNIKI

Mesto ima 11.000 prebivalcev. V glavnem je sestavljeno iz malgaških vasic, te pa iz malgaških hišic, ki so tako majhne, da me vedno spominjajo na naše stare bajtice in na pol podrte lesene drvarnice. Te so tako na gosto skupaj, da je med njimi komaj dva metra prostora. Ti vmesni prostori po dolgem so ulice, te pa počez presekaajo malo širše ceste. Vse povsod je sam pesek - mivka, po kateri hodim kot po suhi rahlo zorani sipični prsti. Stranišča ne obstojajo. Vendar, zares veliko čudo: nikjer nobenega „kakca“, kot bi ljudje živeli brez te nujne življenjske potrebe. Pravijo, da je to „skrivnost“ Malgašev. Oblast je hotela vsem

družinam pozidati nove zidane hišice s stranišči, stare pa zažgati, ker so polne golazni: pa so se raje odrekli hišam kot pa svoji „fumbi“ (tj. veri): ne opravljati svoje nujne potrebe na za to določenem prostoru.

Iz tega morete sklepati, kako težko je šele delo spreobračanja; koliko molitve, žrtev in časa je potrebno, da človek spremeni svoje mišljenje ali sprejme kaj novega, in to od tujca.

Da preidem nazaj: ves ta človeški „misterij“ ali bolje rečeno, malgaški misterij, skriva debela plast sipičnega peska. Ko pride dež, navadno v nalivih, to maso peska s prebavnimi ostanki dobro premeša in prepoji. In otroci, ki so vedno v pesku, in matere, ki jih pobirajo in nosijo v naročju, naravnost pojedó vsak dan na tisoče raznovrstnih črevesnih zajedalcev. Zato so njihovi trebuščki vedne polni, napihnjeni, njihov jezik, nebo in sluznice pa blede, blede, kot da bi jim nekdo izpil vso kri iz telesa.

Narod je tukaj silno živahen, otroci živi, kakšne dni v dispanzerju tako nervozni in bolno kričavi, kot da bi imeli vsi vnetje možganske mreže, včasih me spominjajo na tiste bolnike, ki so imeli steklino. Vsi so mnenja, kateremu se tudi jaz pridružujem, da ima ta živahnost svoj vzrok v stalni slabokrvnosti, nervoznost in kričavost pa v pomanjkanju vitaminov. Malgaške mamice imajo tudi tu svoj fumba, da morajo piti samo toplo vodo in še to oprano riževo vodo. Ker so hišice lesene in njihovo pohištvo le slamnate preproge so polne raznovrstnega mrčesa, zlasti tistega, ki povzroča neprijetna kožna obolenja. Ta se končno močno zagnojijo, da ko otroci pridejo v dispanzer, navadno ne morem ugotoviti, ali so garje ali plesnivice ali izpuščaj ali navadne kraste. Navadno začnem zdraviti najprej, kar je drugotno, to je: zagnojenost, potem šele preidem k vzroku bolezni. Navadno dobro uspe. Ker pa manjka higijene, se otroci zopet ponovno okužijo, in ker so podhranjeni, ali bolje rečeno oslabljeni, so bolj sprejemljivi.

Moje delo poteka dopoldne v dispanzerju, popoldan pa grem k bolnikom v te bajtice. Neko ženo sem našla v čisto majhni hišici, zavito v črnc-zelen kos blaga, brez kakršnega koli koščka obleke na sebi, siroto, slepo in z rakom v trebuhu. Sorodnica iz sosedne hiše ji nosi hrano, jaz ji dajem zdravila proti bolečinam. Ko bo umrla, bodo to hišo zažgali. Tako je običaj. Ti so še pogani. Njej podoben je nek moški bolnik, paraliziran in v takem stanju, da ni podobno človeku. Vendar ta ima ženo in otroke, ki so okrog njega, ali kaj, ko nič ne znajo in tudi nič nimajo. Tretji je čisto na drugem koncu; njega sem našla ležečega na slamnati preprogi, zavitega v cunje, z oteklimi nogami, trebuhom, rokami in obrazom. Ko sem ga pregledala, sem ugotovila, da so do tega dovedli glad in črvi. Sestra Braziljanka mu je vsak dan nosila zdravila in kak jajček. Ko sem bila v soboto pri njem, je že kar poskočil in sam prišel ven iz kolibice, da

me je pozdravil. Hvala Bogu! Res je boljši. Z veseljem nadaljujem zdravljenje. Danes mi je neka črna prijazna mamica prinesla 4 jajčka, ker sem ozdravila njeno hčerkico. V Tangainoniju so mi pa darovali farani pri prihodu kot v znak časti 300 frankov, namesto vola, kot je pri njih običajno. Sedaj sem kar bogata in bom takoj darovala moji s. Braziljanki, da bo imela za tega bolnika. Seveda, jaz bom pa zopet revež, in to: srečen revež. Saj bo obilna družina zopet imela očeta, ki bo skrbel zanje. Ta je že katoličan.

Vsako prvo in tretjo nedeljo grem v Tangainony, v dispanzer, kjer mi s. Marjeta in s. Božena pripravita težke bolnike in tiste, pri katerih jima ni kaj jasnega. Grem v soboto zjutraj in se vrnem v ponedeljek zjutraj. To je čudovito lep misijon.

PRI SLOVENSКИH MISIJONARJIH

Bila sem tudi v Vangaindrano, ki je 60 km oddaljen od Farafangane. Obiskala sem naša dva slovenska misijonarja g. Buha in g. Česnika in s. Vincencijo. Malo me je tja gnalo srce, da bi v imenovanih zagledala in zadihala slovensko zemljo in slovensko zamejstvo, v glavnem pa zaradi poznanja mojega delokroga. Kako sem se pripeljala tja? Ob pol ene se je ustavil pred hišo „taksi bus“ in jaz sem morala hitro vstopiti. Izgledalo je, da se šoferju zelo mudi. Potem sem se pa eno uro vozila po mestu naokrog in se ustavljala pred vsako hišo. Šofer je namreč iskal potnike. Ustavili smo se tudi pred našo hišo, tukaj so me pa lju-beznivo postavili na cesto. Končno sem toliko razumela šoferja, da se vrne čez eno uro po mene. Nekoliko sem verjela, nekoliko ne. Resnično je prišel ob dveh, z nekoliko več potniki, po mene. Vendar „taksi bus“ z 20 sedeži še ni bil poln. In tako sem se zopet brezplačno vozila po mestu gori in doli, desno in levo do 4 popoldne. Tedaj smo zares odrinili.

Kar precej časa smo se vozili po lepi, skoro novi asfaltirani cesti, tako da sem bila kar presenečena in sem mislila: kar kmalu bomo na cilju. Kaj pa je to, 60 km po asfaltirani cesti! Pa me je ogoljufalo. Ko se je začelo temniti, je tema vzela našo lepo cesto in nastopili smo staro kolovozno pot, sedaj vso razrito od vozil. V trdi temi smo se ustavili pred široko reko. Vsi smo izstopili. Jaz sem malo čudno gledala, ker nisem vedela, kaj to pomeni. Še vedno se me drži moja slaba navada, da se nič ne interesiram vnaprej, kako, koliko, kje itd. Vedno prevlada misel: bo že kako šlo. V božjem imenu! In navsezadnje res kar gre. In tako je tudi tukaj šlo. Neka črna mamica mi je razložila napol po malgaško napol po francosko, da se bomo s splavom prepeljali čez reko, mi in avtobus, potem bomo pa nadaljevali pot v Vangaindrano. Držala sem se te mamice, ji pomagala čuvati otroke in srečno prešla čez reko in končno tudi v Vangaindrano.

Zdravnica
s. Justina Rojc,
na Madagaskarju,
zdravi tudi
z nasmejanim obrazom.

Tu je bilo pa vse v temi. Mestece ali bolje vas nima elektrike. Ura je bila 8. Potniki, ki so videli, da sem tujka in da čisto nič ne vem, so takoj odredili nekega mladeniča, da me je popeljal k sestram. Drugi dan dopoldne sem pomagala sestri v dispanzerju. Bilo je kot v panju. Hvala Bogu, ljudje imajo veliko zaupanje do sester, ki res opravljajo delo Janeza Krstnika: pripravljajo pot Gospodu, izravnavaajo njegove steze. Popoldne smo šli skupaj z gg. misijonarji v dve oddaljeni vasici, kjer so gobavi bolniki kar po domovih, brez vsakršne nege. Takoj se je zbralo polno ljudi okrog nas. Zdi se mi, da sem kar hitro vzpostavila stik z njimi, kajti neka žena me je kar kmalu pocukala za rokav in mi migala, naj grem za njo. Vodila me je med hiškami. Nihče mi ni sledil; po tihem sem bila malo nezaupna, ali v očeh sem brala le dobroto,

in sem ji sledila. In res. Ta dobra žena me je peljala v svojo hiško, da mi je pokazala svojega starega očeta in otroke in mi je v zahvalo za zaupanje in gostoljubnost podarila prgišče prave kave. Bil je res vdovin dar. V tem koncu namreč uspeva prava kava. Ljudje jo sušijo na soncu, kot smo včasih sušili proso ali borovnice. Vendar je ljudje še ne znajo gojiti, da bi jo imeli kaj več za prodajo. So zelo ljubosumni drug na drugega. Vsi morajo biti enaki: ali reveži ali bogati. Ker je težje ustvariti povprečje, ostajajo pri revnih. To spada tudi v njihovo „fumbo“.

Misijonarja sta zelo goreča. G. Buh je župnik in kot tak bolj doma. G. Česnik je pa terenski delavec. Po en teden do deset dni ostaja na terenu, spi v revnih malgaških hišicah, včasih pa tudi na prostem, če pride v vasi, kjer še ni nobenega katoličana.

Sedaj pričakujeta še tretjega sodelavca. Potem bo njima, pa tudi nam mnogo lažje. Vsak začetek je težak. Priporočam vam nje, nas in naš delokrog.

Neverjetna z Madagaskarja

FRANC BUH CM, Madagaskar

Tale je neverjetna, a pripovedoval jo je mlad francoski misijonar, ki ne vidi čudeža v vsakem jajcu, ki ga znese malgaška kokoš, čeprav prizna, da je vse stvarstvo, veliko in majhno, eno samo čudo.

Ljubitelji zemljepisja boste našli na točki, kjer se 22. vzporednik križa z 48. poldnevnikom, malo mesto Ambila. Pred leti je bila to večja vas, kateri je poveljeval moder mož Rakutu. Čim bolj so se njegove kosti starale, tem pogosteje je vabil misijonarje iz bližnjega mesta Manakara, naj njega in njegovo vas obišejo. Končno je res prišla vrsta tudi nanj. Med misijonarjem in poglavarjem se je razvil približno takle pogovor:

Misijonar Vinko: „Očka, kdaj in kako ste postali katoličan?“

Poglavar Rakutu: „Dolgo je tega, kar služim pravemu Bogu, verujem v Gospoda Jezusa in častim njegovo Mater. Vendar se moram za vero zahvaliti zlasti anglikanskemu misijonarju, ki mi je prvi odkril prelepe skrivnosti krščanskega razodetja. A ko sem kmalu nato dalj časa poslušal še katoliškega patra, sem po vztrajni molitvi in treznem premišljevanju prišel do spoznanja, da so katoličani bliže resnici, in tako sem zaprosil za krst in vstop v katoliško Cerkev. A za anglikance vsak dan hvaležno molim.“

Misijonar: „Kaj pa vas priganja, da zadnje čase vedno pogosteje prosite za misijonarje.“

Poglavar: „Kot poglavar naselja imam strogo dolžnost skrbeti ne le za red in mir in počtenost v vasi, ampak tudi za duhovno rast naših vernikov. Za časa upora (poskus neodvisnosti leta 1947) je bila naša cerkvena uničena in sedaj že dolgo let Bog med nami nima svoje hiše. Jaz sem pa Boga prosil in ljudem obljubil, da ne bom prej umrl, dokler ne bo zgrajena nova kapelica. Danes pa še tebe rotim, da prevzameš to skrb. Naši ljudje bodo pomagali z vsemi močmi.“

Naš misijonar Vinko je nalogo sprejel in cerkvena — lesena in s slamo krita, a konec koncev le hiša božja in lepša kot vse ostale kočice — je kmalu stala sredi vasi v ponos vernim vaščanom.

Kmalu po tistih dneh je pa poglavar zbolel. Sklical je vse sorodstvo, bližnje in daljne, ter jih nekako takole nagovoril: „Otroci moji, Zanahary (Stvarnik) me kliče. Nimam več kaj početi na zemlji. Zapuščam vam hišo božjo. Bodite je vredni. Naj med vami ne bo moža z dvema ženama, spoštujte sosedove vole in umrite, kot se kristjanu spodobi. Pred, med in

po mojem pogrebu pa nič bobnanja in plesa ter vesele muzike, ampak pobožna molitev. Dobro si zapomnite: nič harmonike!“

Pobožno je umrl in pobožne molitve so se dvigale h Gospodu iz mnogih ust in src. A za poglavarjevo smrt so hitro zvedeli tudi iz bližnjih vasi; tudi nekristjani; na svoj hrupen način so hoteli počastiti pokojnikov spomin. Vaščani so jih prosili in rotili, naj tega ne store, ker da je rajni glavar to strogo prepovedal, zlasti naj ne igrajo na harmoniko. Pa so mu odgovorili, da poglavarjeva prepoved velja pač za kristjane; oni pa da lahko po svoje proslave njegov odhod med prednike... Nič niso pomagale vse prošnje in prepričevanja. Ob mraku je na vasi na vso sapo zahreščala harmonika.

Pa le za nekaj trenutkov, kajti že po prvih zvokih so še pravkar veseli pogrebci, tresoč se od strahu, zrl v nemo, kot z ostrim nožem razparano harmoniko...

Misijonar Štanta CM med otročiči na obisku v okolici svojega misijona na Madagaskarju pred res zelo borno kočjo domačinov. V ozadju je viden njegov avtomobil, brez katerega je premikanje po obširnem misijonskem področju misijonarju domala nemogoče, ker ni javnih vozil in dobrih cest.

PO MISIJSKEM SVETU

Leta 2.000 bo — po človeških računih — na svetu le 15 % kristjanov. Zakaj? Zato ker v misijskih deželah porast prebivalstva daleč prekaša „krščanske“ dežele. Zdaj je kristjanov na svetu 20 %. Kriza vere je predmet nenehnih razmišljanj in razpravljanj. Posebna agencija Gallup je z obsežno anketo ugotovila tole: V Boga veruje v Združenih državah 98 %, v Švici 84 %, na Švedskem 60 %. V obstoj hudega duha v isti Ameriki 60 %, v Zapadni Nemčiji pa le 25 % in v Franciji samo 17 %. V posmrtno življenje veruje 73 % Amerikancev, 41 % Nemcev in 35 % Francozov. Ta vprašanja in odgovori kakor statistike so vsekakor zanimivi. Iz tega je jasno, kako potreben je bil koncil in kako mora Cerkev priti nasproti modernemu človeku, če naj ga rešuje.

Japonska vabi papeža na obisk za 15. avgust 1970. Na svetovni razstavi naj bi spregovoril besedo miru in posebej naj bi za 25-letnico atomske bombe obiskal Hirošimo. Po zadnjih vesteh iz Vatikana ni pričakovati, da bi se sveti oče povabilu odzval.

Skupno pastirsko pismo so v afriški državi Malawi izdali katoliški in protestantski škofje. V njem prosijo vernike, naj bi učinkovito sodelovali pri zbližanju kristjanov. Istočasno so

poudarili, kaj sta obe cerkvi storili do zdaj dobrega za narod.

V Kongu študira 352 bogoslovcev v sedmih semeniščih. To število je rekordno, odkar je v Kongu notranji nemir povzročil toliko razdejanja in ohromil misijsko delo.

Apostolat laikov v Hong-kongu je na višku. V teh organizacijah sodeluje 25.000 katoličanov. V 15 mesecih so opravili 75.000 obiskov z namenom, da pogani dobe kontakt s Cerkvijo. Na krst so pripravili 1.848 odraslih in na prvo obhajilo 1.134 otrok. Za dopisni krščanski nauk se je prijavilo 1.175 nekristjanov.

Irci so na prvem mestu. Irski katoličani svoje vernosti ne razodevajo le s tem, da 90% redno izpolnjuje svoje verske dolžnosti, ampak tudi s tem, da so daleč na prvem mestu v misijskem delu. Pri njih pride en duhovnik na 514 katoličanov. Če bi bilo po vsem katoliškem svetu tako, bi Cerkev imela milijon duhovnikov, tako jih je pa le 400.000. In če bi vsi narodi imeli isti procent misijonarjev, bi jih bilo 1.300.000, kajti Irci, ki jih je le nekaj nad 3 milijone, imajo kar 7.052 misijonarjev: 2.797 duhovnikov, 486 bratov, 3.547 sester in 222 laičnih misijonarjev. Če bi hoteli imeti isto razmerje, bi morali

Slovenci imeti 3.000 misijonarjev, pa jih nimamo niti sto. To merilo je najboljše sredstvo, da vidimo, kako daleč smo še od prave misijonske miselnosti. Gotovo veliko misijonsko delajo Francozi, Nemci, Italijani, katoličani Združenih držav, a imajo komaj desetino ali kaj malega več misijonarjev v primeri z Irci. Zelo dobro napredujejo Združene države, ki imaje že 9.000 misijonarjev in se njih število veča. Prav tako tudi Kanada, ki ima osem milijonov in pol katoličanov, pa že čez 6.000 misijonarjev, torej pride en misijonar na 1.410 vernikov.

Misijon v Islandiji je spet oživel. Po štiristo letih je bila spet obnovljena škofija. Sedež ima v glavnem mestu Reykjavik. Je pa silno razsežna, obsega 103.000 kvadratnih kilometrov. Prebivalcev je pa samo 200.000 in med njimi katoličanov le 1.000.

Indija kljub pomanjkanju misijonarjev napreduje. Že leta 1964 je bilo šest in pol milijona katoličanov, danes jih je sedem milijonov 600.000. Pripadajo pa: latinskemu obredu 5.580.000, siromalabarskemu 1.865.000 in siromalankarskemu 163.677.

Kako nesorazmerno v Afriki raste število vernikov in duhovnikov, dokazuje sledeča statistika. Leta 1900 je bilo v črni Afriki 118 milijonov prebivalcev, 2 milijona 400.000 katoličanov, 2.961 duhovnikov. Leta 1920 je že 150 milijonov prebivalcev, nad 6 milijonov katoličanov in 4.800 duhovnikov. Takoj po vojni leta 1949 skoro 200 milijonov prebivalcev, malo manj kot 15 milijonov katoličanov in nekaj nad 10.000 duhovnikov. Leta 1966 pa je preko 300 milijonov prebivalcev, skoro 32 milijonov katoličanov in le 16.438 duhovnikov. Tako pride na enega duhovnika leta 1900

803, leta 1929 1.293, leta 1949 1.465 in leta 1966 že 1.934 vernikov. Delo postaja vse težje, ker ni zadosti novih moči. Premalo je domačih duhovnikov in jih tudi v bližnji bodočnosti ni pričakovati, premalo pa je tudi misijonarjev iz krščanskih dežel. Ko se gradi nova Afrika, bi bila čim večja pričujočnost Cerkve potrebna.

5.000 samostojnih afriških cerkva. Številka je neverjetna. A zapisana je v knjigi prof. Barretta, ki je raziskal 6.000 verskih gibanj v črni Afriki in ugotovil, da je med njimi kar 5.000 različnih krščanskih skupin, ki se proglašajo za neodvisne. Kardinal Rugambwa je dejal: „Mi trpimo zaradi razdvojenosti krščanstva kakor da je to naš izvirni greh“. Začela se je že takrat, ko so v Afriko prihajali istočasno protestantski in katoliški misijonarji. Tako se je greh ločitve iz Evrope prenesel na črni kontinent in rodi tako porazne posledice. Ekumensko prizadevanje, ki se je pričelo tudi v Afriki, je tam toliko bolj potrebno.

Lanska statistika je pokazala na *Malaji* tale položaj:

Malajcev 4.381.000
Kitajcev 1.014.000
Raznih 150.000

Torej skupno je prebivalcev Na Malaji 8.831.000.

Vse to ljudstvo je razdeljeno v devet provinc ali bolje držav, ker ima vsaka svojega sultana. Državni jezik je malajski z latinico. Le v nekaterih šolah poučujejo arabščino. Angleščino pa skoro povsod.

V *Kerali* (Indija) komunistična oblast skuša na vse načine podržaviti privatne šole. Od 200 kolegijev jih je 90 odstotkov privatnih in od teh večina katoliških.

naši misijonarji pišejo

JUŽNA AFRIKA

Lep čas že nismo poročali o naših misijonarjih in misijonarkah s tega konca sveta, pa se je nabralo marsikaj zanimivega iz njih življenja in delovanja.

Veseli smo, da moremo nekaj poročati o misijonarju FRANCU BRATINI FSC, iz Transvaala, ki je sicer zelo molčeč, a prav tako delaven misijonar. V Afriki bo gotovo že kakih 30 let, izvzemši nekaj let, ko je bil pred vojno v domovini pri vodstvu Knobleharjevega zavoda v Dravljah. To pot ima zaslugo za glas o njem Jože Mikelj, njegov nekdanji sošolec, ki mu je poslal lepo pismo s kar precejšnjim darom, na kar mu je misijonar med drugim sledeče odgovoril in nam je gospod Mikelj dal na razpolago v objavo, za kar se mu lepo zahvaljujemo:

„Denar bom porabil, da bom pomagal ubogi zamorski vdovi, ki skuša obdržati svoji dve hčeri v srednji šoli. Ko se bosta izšolali, bosta pomagali v misijonu kot učiteljici ali bolniški strežnici. Njuna mati je še zelo mlada izgubila svojega očeta; so ga zastrupili, ker je bil katehist v našem misijonu. Potem je še izgubila moža, ko so bili njeni otroci še čisto majhni. Tako skušamo pomagati revnim ljudem, da vsaj njih otroci pridejo malo na boljše.

Seveda tudi za razvoj misijona po-

trebujemo poleg božjega blagoslova mnogo denarja in dela. Ko sem prišel ponovno v Južno Afriko, sem bil nastavljen v Glen Cowie, kjer sem bil že poprej od 1934 do 1937. Po vojni se mi je l. 1949 posrečilo priti iz Jugoslavije. Nato sem bil v Brixenu eno leto, kjer sem čakal na dovoljenje za Afriko. V Glen Cowie sem bil vsega skupaj 13 let. V tem času se je ta misijon zelo razvil, tako da je zdaj največji v škofiji. Ima največjo cerkev, veliko bolnišnico, osnovno šolo, srednjo šolo, šolo za bolničarke, itd. Dasiravno ima še mnogo zunanjih postaj, so se v tem času odcepile 3 postaje, ki so postale samostojni misijoni. Tako tudi tu, kjer sem sedaj obtičal. Ta kraj ima bursko ime Proberen, kar se pravi Poskušanje. Seveda tudi mi vse mogoče poskušamo, da bi kolikor mogoče mnogo domačinov spreobrnilo h krščanski veri in jim pokazali pot v večno zveličanje. Tu sedaj razen nas ni nobenih belcev. Vse ozemlje daleč naokrog je črnski rezervat. Južnoafriška vlada je že predala marsikake pole vodstva domačim poglavarjem in v kratkem hočejo ustanoviti takoimenovani Bantustan, to bo dežela z lastno črno vlado, seveda pod kontrolo belih. Nemogoče je v nekaj vrsticah podati zapletene okoliščine vsega tukajšnjega rasnega dogajanja... Mi misijonarji se nočemo in tudi ne smemo vtikati v to politiko, ker moramo le pomagati lju-

dem v dušnem in telesnem pogledu, kolikor je pač mogoče v danih okoliščinah. Lepo pozdravljam vse znane in neznane misijonske prijatelje v vaši okolici.“

Precej mlajši sobrat, tako po letih kot po času misijonskega delovanja je oče ALBIN KLADNIK iz iste družbe, ki pa nekoliko več poroča katoliškimi misijonom in ga imajo zato bralci bolj pred očmi. V zadnjem času smo prejeli sledeče vrstice v raznih pismih.

G. Karlu Wolbangu CM v ZD se ob njegovem godu lani novembra zahvaljuje za sodelovanje in pravi:

„Ob tej priliki se vam iskreno zahvalim za mnogo dobrega, kar sem prejel po vas v 20 letih mojega misijonskega delovanja. Cerkve, ki so bile tudi z vašo pomočjo zgrajene, so danes vsako nedeljo polne. Napravil sem le eno napako: da sem jih gradil premajhne.

Pri nas v Južni Afriki ni dosti novega. Dela se tiho naprej, kljub velikim zaprekam in težavam. V moji župniji je država preselila vse črnce v njihovo vas Kabokweni, ki je 11 mil iz mesta White River. Gradijo jim kar lepe hiše in bodo tam nase-lili ogromno ljudi od vseh strani. Jaz še nisem dobil uradnega dovoljenja za cerkev, čeprav je v načrtu zari-sana tudi katoliška cerkev: stand 167 in 168. Avtobusi vozijo iz tega novega naselja ljudi v mesto belih. Kajpada teh svojih vernikov nikakor nisem zapustil. Preje sem imel službe božje kar na prostem. Zdaj so mi pa dali dovoljenje, da smem opravljati liturgijo v pravkar zgrajeni osnovni šoli. Z veseljem vam lahko povem, da se k maši zbere zelo veliko ljudi in se jih tudi mnogo pripravlja na krst. Pomagajo mi trije moški, ki med drugim tudi zelo lepo pojejo. Vse božje

ljudstvo si želi nove cerkve. Jaz jih tolažim in jih zagotavljam, da takoj začnemo z gradnjo, kakor hitro prejemo dovoljenje od oblasti. Cerkev bo morala biti zelo prostorna, najmanj za tisoč ljudi. Hvala Bogu, tudi beli katoličani lepo sodelujejo. Prej so namreč v mojo župno cerkev v mestu hodili skupaj beli in črni verniki, kar je bilo nekaj edinstvenega v naših razmerah. Zdaj seveda črnih ni, a je cerkev sv. Pavla v mestu prav tako polna in bi bil zares v zadregi, kam z obojimi.“

V naslednjem pismu istemu s konca marca leta 1969 poroča misijonar, da še vedno ni prejel dovoljenja za gradnjo cerkve, da je pa ljudi pri nedeljski maši vedno več, kakor v nobeni drugi cerkvi ostalih krščanskih veroizpovedi. Za božič so razdelili tudi mnogo paketov med revne in bolne in med številne družine v vasi.

Zadnje njegovo pismo imamo iz avgusta meseca, ko je pisal uredništvu v Buenos Aires. Misijonar se zahvali za poslano pomoč in pismo in pravi:

„Vaša dobrohotna pomoč je zelo dobrodošla. Prav sedaj gradim novo župnišče. Staro se je že podiralo nad glavo. Vsi so mi odsvetovali, naj ne popravljam, ker bi se ne splačalo. Misijonarji z raznih misijonskih postaj prihajajo v malo mestece White River po opravkih in jih mnogo nisem mogel sprejeti pod streho, ker ni bilo prostora. Tako je bila želja vseh župljanov, naj zgradim dostojno župnišče. Hotel sem se sicer najprej lotiti gradnje cerkve v veliki črnski vasi, pa mi oblasti niso dale dovoljenja. Tudi v začetku določeni prostor za cerkveno stavbo so preklicali, a novega še niso določili.

Tam se zdaj pripravlja 154 ljudi na krst. Pomagata mi dva katehista: star upokojen učitelj, ki je bil nek-daj protestantski pastor in se je za-

stonj ponudil za to sveto službo. On uči krščanski nauk moške. Za ženstvo imam pa že plačano moč. Prav rad sem ji na ta način pomagal, ko me je prosila, kajti revji je lani umrl mož in ji pustil sedem otrok. Nastavil sem jo že za katehistinjo in je s tem tudi njena družina vsaj za silo oskrbljena.“

Tudi od brata VALENTINA POZNIČA FSC, ki je od vseh treh sobratov iste družbe najdlje v Južni Afriki in je zelo zaslužen za tako močan procvit misijona Glen Cowie, imamo pismo iz oktobra 1968:

„Najlepša hvala za poslani denar! Saj v misijonih denarja nikdar ni zadosti. Pri nas se število vernikov vsako leto zviša za nekaj stotin. Ker je na postaji sami povečini že vse katoliško in nas je z bolniki vred 700, zato je naša cerkev ob nedeljah zjutraj vedno polna že samo nas; tako moramo pa imeti za tiste, ki pridejo od zunaj, mašo ob desetih. Trije patri gredo pa vsako nedeljo na zunanje postaje, kjer imajo po več maš. Postaj je namreč 13. V zidavi imamo dve novi cerkvi. Tudi naše sestre domačinke imajo vedno dosti naraščaja. Januarja vsčopi v noviciat kar deset deklet. Pred kratkim je prišel na misijon tudi zdravnik in njegova žena iz ZD, oba katoličana, tako bomo imeli zdaj tri zdravnike katoličane. Kako dolgo bomo še mogli obdržati v svojih rokah bolnišnico, ki smo jo z nemajhnimi žrtvami organizirali, je negotovo, kajti država hoče vse take stvari prevzeti v svoje roke. Tudi v naši šoli smemo imeti zdaj samo katoličane in katehumene.

Lansko leto sem bil v domovini na dopustu skoraj dva meseca. Bil sem na Rakovniku, na Brezjah in na Višarjih. V nedeljah so cerkve dobro obiskane ne le na deželi, ampak tu-

di v Ljubljani. Lepo je bilo, a moje Afrike, v kateri živim že skoraj 40 let, le nisem mogel izgubiti izpred oči...“

Sestra KSAVERIJA LESJAK, uršulinka, ki deluje v Randfonteinu, tudi v Transvaalu, nam je še pred odhodom v domovino pisala pismo, ki ga še nismo objavili, za božič 1968:

„Končno smo spet zaključili eno šolsko leto. Koliko jih bo še danih, ne vemo. Naš misijon St. Mary's v Krugersdoru je bil že obveščten, da smejo imeti šolo le še eno leto. Leta 1970 bo tisti kraj namreč oklican za izključno naselje belcev in vsi zamorci se morajo izseliti. Podobna usoda čaka tudi nas.

Če gledam nazaj na preteklo leto, moram priznati, da je bilo zelo bogato na težavah in uspehih. Prenovili smo vsa misijonska poslopja in tudi cerkve sv. Patricija je dobila novo lice. Krščevali smo kar dvakrat: Za veliko noč je bila manjša skupina odraslih, ob koncu maja pa smo krstili 101 katehumena, med njimi 83 naših šolarjev, ostalo odrasli, pa par novorojenčkov. Na Brezmadežno smo imeli prvo sveto obhajilo za naše male; 123 jih je bilo. Po dobroti in žrtvah slovenskega dečka Martinčka v ZD, ki ga je Bog pokklical med nebeščane že v rani mladosti, smo mogle prvoobhajance lepo pogostiti in jih obdarovati. Martinčkova zadnja želja je bila, da se njegovi prihranki pošljejo v misijone ubogim otrokom. Po zaključku šolskega leta smo imeli božičnico za našo mladino. Vsak učenec je nesel s seboj tudi skromen darček. Nato smo priredili božično kosilo za naše zveste zamorske učitelje, ki vztrajajo z nami kljub temu, da prejemajo samo tri četrt učiteljske plače, kajti polne plače jim še ne moremo nuditi, saj smo še za to mesec za me-

secem v skrbeh, kje bomo našli potrebna sredstva. Dobri Bog terja od nas misijonarjev pogosto zelo veliko, a nikdar ne nemogoče stvari. Zdaj zbiramo in pripravljamo pakete za številne revne družine. Pred božičem jih bomo obiskali in ne maramo stopiti prednje praznih rok. 22. decembra pa bo v naši vasi prvi ekumenski verski sestanek v dvorani. Vse cerkve bodo zastopane. Naš misijonar je

Uršulinka s. Ksaverija Lesjak, ob obisku v domovini, leta 1969.

bil naprošen, naj bo prvi govornik; cerkveni zbor bo pa zapel nekaj božičnih pesmi.“

Misijonarka je po dolgih, dolgih letih v začetku 1969 za nekaj mesecev prekinila svoje misijonsko delo in se s sestro s. Brigito Bregar, ki tudi deluje v Južni Afriki, podala na res zasluženi obisk v domovino, kjer je bila v istem času kot s. Ksaverija Pirc OSU iz Siama.

O tem nam piše dve pismi, eno g. Wolbangu 26. avgusta, drugo pa našemu uredništvu začetka oktobra letos. Iz obeh pisem povzemamo sledeče:

„Ravno mesec dni je, kar sem se vrnila v Afriko, da pričnem zadnje poglavje mojega življenja. Ob vrnitvi sem našla dve učiteljski mesti nezasedeni, ker sta zapustili našo šolo, in tako sem morala kar takoj pričeti s polno paro, da pomagam iz trenutne zadrege. Zato nisem utegnila takoj prijeti za pero.

Z veseljem sem prejela vaše pismo z bogatim priloženim čekom iz sklada za našo trojico. Kot veste, sem bila prvič, kar sem v misijonih, v domovini na oddihu. Potovanje je bilo brez vsakih težav. 25. aprila ob pol sedmih zvečer sva se s sestro Brigito Bregar poslovili od sester in številnih prijateljev v Johannesburgu in odleteli proti Evropi. Ob 11. zvečer smo bilj že preko ekvatorja v Nairobiju, v Keniji, kjer smo pristali za deset minut. Ob šestih zjutraj smo pristali v Atenah in ob 9 smo se že izkrcali iz našega jeta v Frankfurtu, nato z manjšim letalom na Dunaj. To pot mi je izbral brat v upanju, da me pozdravi, ko stopim na evropska tla. Žal mu načrt radi obolenja ni uspel. Na Dunaju sem si dobila vizum za Jugoslavijo in sem ostala tam pri naših sestrah dva dni. Nato pa spet proti cilju. Domovina me je pozdravila

z majskim cvetjem in petjem. Kako sem uživala njene lepote v pomladnem nakitju, saj sem preživel 38 let v sami puščobi, kjer je narava pet mesecev v letu oropana vse naravne lepote.

Na ljubljanskem kolodvoru so me čakali vsi domači in sestre. Kako pri srčno je bilo svidenje po tako dolgi odsotnosti. Uršulinke v Ljubljani so zelo na tesnem. Ostalo jim je svetišče, nekaj hodnikov in župnišče. Vendar so mi pripravile lep kotiček, iz katerega sem potem obiskovala tudi druge kraje naše domovine. Marsikje sem imela predavanja s skioptičnimi slikami. Po predavanju pri frančiškanih mi je župnik povedal, da imajo mesečno okrog 23.000 obhajil, v zadnjem maju pa jih je bilo 29.000. Tudi drugod se pohvalijo glede verskega življenja starejših. Mladine je v cerkvah manj, a v zadnjem času se tudi v tem pogledu boljša.

Zadnjo nedeljo pred mojim povratkom v misijone sem bila povabljena k lazaristom. Oni in sestre usmiljenke so toplo praznovali v cerkvi Srca Jezusovega zlati jubilej obstoja v Sloveniji.“

Sestra BRIGITA BREGAR OSU, ki je tudi bila v Sloveniji, še ni pisala po povratku. Pač pa imamo njeno pismo iz maja 1968, v katerem se nam zahvaljuje za posebno pomoč in navaja, kako prav ji bo prišla, kajti imajo skrbeti za veliko revnih zamorcev.

Zdaj pa poročila z misijonskih postojank naših štirih sester oblatinj, ki delujejo prav tako v Južni Afriki.

V pismu g. Wolbangu CM piše ob koncu leta 1968. s. VINCENCIJA NOVAK:

„Na praznik Kristusa Kralja smo, kakor vsako leto, imeli veliko slovesnost. Od blizu in daleč so ljudje hi-

S. Ksaverija Lesjak po povratku v misijon poroča sodelavcem o lepih doživljajih.

teli na misijon. Škof je prišel že dva dni prej. Imeli smo 120 birmancev, 72 prvih svetih obhajil in 82 krstov. Mnogo od teh je bilo vzgojenih na misijonu in jih svet še ni pokvaril. Bog daj, da bi ostali dobri!

Naš misijon ima samo dva duhovnika. Eden od njiju je cele dneve na potovanju, ko obiskuje raztrenske ovčice. Če bi imeli več duhovnikov, bi mogli veliko več storiti. Tudi sester zelo primanjkuje.“

Istemu g. Wolbangu CM piše misijonarka pol leta kasneje, koncem maja 1969:

„28. junija bomo imeli krasno slovesnost. Trije bogoslovci naše družbe oblatov, ki so študirali v Filadelfiji, bodo posvečeni v duhovnike. Kot otroci so že prišli na naš misijon. Ker so bili zelo nadarjeni in pridni, smo jih dali študirat za učitelje. Potem so nekaj let poučevali na naših šolah in bili dober zgled mladini. Pred šestimi leti so zahrepeneli po duhovniškem poklicu in naš škof jih je takoj poslal v Ameriko študirat. Po novi maši gredo kar takoj na delo vsak v

svoj vinograd. Molite zanje, da bi bili dobri duhovniki.“

V naslednjem pismu uredništvu K M v Buenos Aires avgusta 1969 se zahvaljuje za poslano pomoč vsem štirim in nadaljuje:

„Že 34 let sem tukaj v Afriki. Bila sem samo 3 leta v Matjesklofu, kjer imamo noviciat. Preje in kasneje sem bila tu v Keimoesu, kjer sem vsega skupaj že 31 let, od tega 24 let predstojnica. Moje sestre so bile in so iz raznih evropskih dežel, pa nobena ni bila tako srečna, da bi jim kdo tako redno pošiljal pomoč, kot to doživljamo Slovenke. Bog vam plačaj za to in za Katoliške misijone. Dobivam tudi Družino in Ognjišče, kjer najdem veliko koristnega in uporabnega tudi za našo tukajšnjo mladino. Imamo jih na misijonu 121, starih od 4 do 21 leta, in v vsem skrbimo za-

nje. Smo pa samo tri sestre: dve domačinki in jaz. Ko sem konec leta 1935 prišla v Keimoes, sem našla sedem sester tu; danes je misijon štirikrat večji, pa smo samo tri. Iz Evrope je vedno manj misijonark, domačinke so pa na žalost precej nestanovitne.“

Iz kraja Noudonzies piše uredništvu in g. Wolbangu CM misijonarka s. ELIZABETA POGORELC iz iste družbe v letu 1969 kar štiri pisma.

V prvem se najprej zahvaljuje za pošiljanje Katoliških misijonov in raznih knjig, zlasti tudi „Baraga na oltar“, in pravi, da ji služijo za slovensko duhovno branje. Prejema iz domovine Družino in Ognjišče. Zlasti jo je pa razveselil poseben dar misijonskega krožka kanadskih Slovencev, ki ji je poslal 50 dolarjev iz izkupička

Misijon naših sester uršulink v Južni Afriki je obiskala lansko leto njih generalna predstojnica. Tu jo vidimo sredi misijonark in ljudstva na misijonu s. Ksaverije Lesjak OSU.

Generalna prednica sester uršulink sredi učiteljstva na misijonu s. Ksaverije Lesjak v Južni Afriki

njihove misijonske tombole. Pravi, da je lepo preživela 35. božič v misijonih.

V drugem pismu poroča sledeče:

„Oktober meseca smo doživeli lepo vrst naše pošolske mladine ene naših zunanjih postaj, da pridejo nastopat v našo dvorano. Z veseljem smo sprejeli ponudbo. Navzoče so razveselili s triurnim programom, ki so ga izvrstno izvedli. Nabrali so tudi 45 dolarjev dohodkov, ki so jih darovali našemu misijonarju za dograditev naše cerkve. Kasneje so nastopili tudi v bližnjem protestantskem misijonu in spet nekaj zaslužili ter darovali za potrebe protestantskega misijona. Čisto v duhu 2. vatikanskega koncila. Te mlade ljudi vodi in organizira eden naših nekdanjih učencev, ki je od rojstva

popoln invalid. Vse je na njem pohabljen, razen njegov um in beseda. Ima 24 let. Velikokrat boleha, prikovan na posteljo. In kljub vsemu zmogre biti tako vpliven napram tej mladini, da se zanima za tako idealne podvige. Zelo nam je bilo vzpodbudno vse to in hvaležni smo Bogu za doživetje in tako mladino.“

V naslednjem pismu, že avgusta se zahvaljuje za pošiljko iz sklada za vse slovenske misijonarje in pravi, kako prav ji pride taka pomoč. Mora namreč velikokrat nabaviti molitvenikov in pesmaric in pa zdravil za bolne in onemogle, ki jih imajo na misijonu veliko in jim radi pomagajo, saj so njihovi bratje in blagoslov misijona.

V četrtem pismu uredništvu sporoča, da Bog lepo blagoslavlja njihov apostolat, saj imajo po večkrat na leto krste šolskih otrok in starejših. Opiše nekoliko apostolska pota po naselbinah okrog misijona:

„V nekaterih črnskih naselbinah je ljudstvo zelo dobro in lepo sodeluje z božjo milostjo, tako da nam je v tolažbo. Najbližja teh naselbin je 5 milj oddaljena od misijona. Obiščemo jo vsak teden dvakrat. Navadno gremo med tednom v večernih urah, kajti čez dan gredo skoraj vsi zdoma za zaslužkom. Oče misijonar spoveduje, presenečenje. Čisto nepričakovano so se ponudili mladi fantje in dekleta iz da ne bo mogel veliko opravičiti in je druga moli z ostalimi rožni venec. Pri pouku stavijo veliko zanimanja in tudi vprašujejo, če jim ni kaj takoj jasno. Tudi otroci so mirni in poslušni ter polni zanimanja.“

Protestantska ‚konkurenca‘ je pa pri nas včasih kar malo preveč drzna. Ravno včeraj smo dožveli, da se je ustavil čisto poleg našega misijona velik avtobus z zvočnikom. Kmalu se je zbralo okrog njega nekaj radovednežev in postopačev. Med glasbo je vpletal verske misli in veliko govoril o pravi veri in cerkvi. A spoznala sem, da mora biti tiste verske ločine, ki zahteva, da se dajo ljudje še enkrat krstiti in sicer v reki: to so baptisti. Skušal je preko zvočnika navezati z navzočimj tudi dialog, a mu ljudje niso odgovarjali. Videi je, ena od nas pa poučuje, medtem ko kmalu vse skupaj pospravil in šel naprej. Včasih ima pa več srčce in ostane kar teden dni med ljudmi.

Tudi obe rodni sestri in redovni soestri BENIGNA in ALOJZIJA ŠTEH sta se nam oglasili.

Prva je pisala 10. avgusta sledeče:

„Sporočila sem vam že, da je država zaprla našo šolo decembra 1968.

Kajpada smo sestre odšle na druge naše postojanke. Od januarja 1969 sem jaz v Vredervalu, kjer imamo veliko cerkev in šolo z desetimi učitelji ter 180 otroki na misijonu poleg zunanjih šolarjev, potem pa še polje, živino itd., podobno kot postaja Keimoes, kjer dela sestra Vincencija Novak.

Gotovo vam je že kaka druga sestra poročala o treh novih misijonarih-meščancih na našem misijonu. Eden od njih se je šolal kot majhen deček na tem misijonu. Kako smo vsi Bogu hvaležni za ta dar novih moči in kako prosimo, da bi vzbudil in razvil še več takih dragocenih poklicev med domačini. Tudi med sestrami se opaža napredek. Imele smo pred kratkim slovesnost 4 večnih obljub, treh začasnih in preobleko treh novink. Koncem leta pa pričakujemo še šest deklet z misijona, ki žele vstopiti v našo družbo.

Silno smo vam in vsem dobrotnikom hvaležne za darove iz sklada, ki ste nam jih poslali! Kako nam prav pridejo! Kako smo veseli, da mislite na nas in žrtvujete za nas! V našem delu Namaqualanda je letos velika suša, ker ni in ni dežja, zato tudi ni pridelka in hrane za živino. Tako tudi vaši darovi še bolj zaležejo.“

Sestra Alojzija se pa opravičuje, da navadno tako kratko piše. Pravi, da ni tako vajena pisanja in pa da je vedno bolj zaposlena. Ima namreč na skrbi kuhanje za nad 200 oseb, od škofa, duhovnikov in redovništva, pa dijakov in dijakinj, pa še do sto sirot, ki jih imajo na skrbi v misijonu.

JAPONSKA

Tam imamo o VLADIMIRJA KOSA DJ, ki objavljamo njegov članek v sprednjem delu te številke.

So pa tam še tri usmiljenke s KATARINA JANČAR, s. JOŽEFA ZU-

PANČIČ in s. BENJAMINA KARDINAR. Kar vse tri so se nam oglasile. Sestra Jančar piše, da je bila nekaj slabotna, da pa je zdaj že boljša in spet pri opravi. S. Zupančičeva poroča, da so tudi one sprejele iz Toronta misijonsko pomoč potom g. Kvasa, blagajnika tamkajšnjega misijonskega krožka rojakov. Pravi, da so vse tri Slovenke srečne, da še morejo delati v misijonu. Mladih sester je sicer precej, a vse študirajo. Poroča, da je šel njihov duhovnik na zdravljenje v domovino, pa da jim je božja Previdnost poslala nadomestilo sicer skromno, a vredno. Prišel je namreč na Japonsko šudirat jezik japonski novomašnik iz Braziliije, ki pa ne zna svojega materinega jezika, pa bi se ga rad naučil. Vsak dan jim mašuje, in to je veliko. S. Kardinar piše v imenu vseh in se zahvaljuje za pomoč iz sklada, ki so jo dobile potom o. Kosa, kateremu smo za vse na Japonskem poslali ček. Poroča, da jih je v maju obiskal hongkonški slovenski misijonar Stanko Pavlin, ko je prišel na Japonsko predavat svojim sobratom. Za veliko noč so imeli spet nekaj krstov, kar na Japonskem ni pogost pojav, zato so misijonarji teh sadov še posebej veseli. Misijonarka Japonsko in vse, ki delajo za božje kraljestvo v njej, zelo priporoča v molitev.

FORMOZA

Naj najprej poročamo, kar je zanimivega za vse v pismih s. ANICE MIKLAVČIČ, ki je pred 20 leti delovala na kitajski celini, potem v Hongkongu, nato na Japonskem, zdaj pa spet med Kitajci na Formozi. Njena pisma so iz časa od julija do oktobra 1969.

Tudi ona se zahvaljuje za prejeti dar iz sklada, potem pa sporoča:

„Prav včeraj sem se sešla s sestro

S. Ksaverija Lesjak OSU in s. Brigita Bregar OSU v domovini.

Kalisto Langerholz FMM, ki deluje v Shinchu, kako uro stran od našega misijona. Šla sem namreč v tisti kraj na duhovne vaje skupaj z nekaj drugimi sestrami raznih redov, med katerimi je tudi ena frančiškanka, ki sem jo takoj pobarala, pozna-li s. Kalisto, in sva jo šle takoj po duhovnih vajah pozdravit. Kakor hitro sem se ji predstavila, je takoj vedela vse o meni, češ da me dobro pozna po Katoliških misijonih, le da se me je predstavljala mnogo starejšo. Koliko sva si imeli povedati! Z njo sem govorila v slovenščini, z drugimi njenimi sosestrami v angleščini ali v kitajščini. S. Kalista mi je povedala, da jo pride obiskat njen brat frančiškan iz ZD in da me bosta tedaj prišla oba obiskat. Zdaj čakam še prilike, da srečam dr. Janeža in bi rada šla kar v Lotung, a ne vem, kdaj bo to mogoče. Dela mi namreč ne manjka, hvala Bogu! Tudi sedaj med počitnicami imamo vedno polno študentk, ki na-

daljujejo s študijem, zlasti se tudi uče klavir, do katerega imajo mnoge veliko veselja. Seveda je zraven vedno tudi nekaj krščanskega nauka. Rade bi začele z gradnjo penzionata za srednješolke, katerega si tako želijo. Okrog nas študira na tisoče deklet po raznih šolah, kamor se mnoge ne morejo voziti, ker so predaleč, pa potrebujejo študentovski dom.

Naš pater misijonar bo prevzel še eno drugo župnijo, ki je zelo zapuščena in precej oddaljena. Pa si želi nas v pomoč. Najprej bomo šle tja, da tamkaj vse uredimo in počistimo, potem pa bomo hodile vsako nedeljo popoldne, zlasti za stik z mladino. Maša bo popoldne ob 16., pri kateri bom morala poskrbeti za petje, pri čemer mi bodo vsaj v začetku pomagale naše male pevke z misijona, ki jih bom jemala s seboj.“

V naslednjem pismu poroča misijonarka o snidenju z dr. Janežom:

„21. julija sem šla v Lotung in sem obiskala dr. Janeža in tisto krasno bolnišnico, ki se še vedno izpopolnjuje in razrašča. Zdravnik je bil vesel mojega obiska in na srečo prav tedaj ni bil preveč vprežen, ker operacije (ki jih ima do 30.000 za seboj!) nastopijo šele po 5. uri zvečer, a trajajo pogostokrat do druge ali tretje ure zjutraj. Sestra bolničarka mi je pripovedovala lepe reči o njem. Posebno rad moli rožni venec in hodi okrog bolnikov z njim in navadno zmoli dnevno vse tri dele. Loti se v svoji ljubezni do bolnikov vsakovrstnih operacij, ki jih nihče drugi ne zmore. Rekla mi je, da brez njega bolnišnica nikdar ne bi postala to, kar je. Ponosna sem bila, da sem njegova rojakinja.“

V začetku oktobra pa piše med drugim:

„Žal bo srečanje s p. Langerholzem nemogoče, kajti strašni tajfuni drug

za drugim zdaj divjajo po tem otoku od 1. septembra naprej. Najhujši je bil 26. septembra, ki je povzročil veliko mrtvih in ponesrečenih in veliko škode na vseh straneh. Že 30 let ne pomnijo takšnega! Glavno mesto Taipei je pod vodo, pošta zaprta, letališče tudi. Celo zdaj, ko vam to pišem, še vedno dežuje in poplave naraščajo. Tudi naša cerkev, ki smo jo komaj pred nekaj mesecem končali, je veliko trpela, jo bo treba obnoviti, pa čisto novo...“

Misijonarka poroča tudi, da je poslala za našo misijonsko veletombolo veliko lepih slik na kitajski svili in pa več raznih drobnarij. Srčno se ji zahvaljujemo za to obogatitev naše vsakoletne velike misijonske prireditve v pomoč slovenskim misijonarjem in misijonarkam!

Julija meseca je pisala tudi misijonarka s. ROZARIJA BRILEJ iz Pei-puja na tem otoku:

„Sporočam vam, da sem prejela 70 dolarjev in da sem vam zelo hvaležna zanje, kajti prišli so zelo prav. Prihodnji mesec bomo namreč odprle novo postojanko v mestu Hsin Ču, eno uro od tukaj, kjer je mnogo šol in mladine, ki študira, in veliko možnosti za nas in naš apostolat med njimi. Vsem se iskreno zahvaljujem za to pomoč in molim za vse dobrotnike!“

Misijonsko delo na Formozi je zdaj precej težko, kajti ljudje so zelo zakoreninjeni v svojih poganskih navadah ali pa so preveč zaposleni, da bi imeli čas za duhovne stvari. Zlasti mladina se vdaja skoraj boleznimi študiranja...!

Še sedaj med počitnicami prihaja okrog 200 otrok k nam h katekizmu. Med njimi je katoličanov zaenkrat le 20, vsi drugi so še pagani. Potom naših otroških vrtec imamo stik ne le z najmlajšimi, ampak tudi z njihovimi starši. Tako v otrokih kakor tudi

v starših le ostane kako dobro zrno za bodočnost. V treh teh otroških vrtcev imamo vsako soboto popoldne katekizem za otroke od prvega do šestega razreda ljudske šole. Smo tri sestre redovnice, ki ima vsaka svoj delokrog in svojo katehistinjo, in gremo ob sobotah na pot v te sobotne katehitične ure. Zbere se vedno kakih 70 otrok.“

Iz Hsin Čuja piše frančiškanska Marijina misijonarka s. KALISTA LANGERHOLZ:

„Srečno sem prejela bogat dar 100 dolarjev. Dobrotnikom globoko hvaležni Bog plačaj in Marija! Denar bom uporabila za pomoč ubožnim dekletom pri študiju. So iz revnih družin, pa so brihtne in dobro študirajo. So predvsem tudi prepričane katoličanke in jih ni sram tako predstaviti se v šolah. Vedo, da morajo svojemu ljudstvu biti luč, ki ga vodi h Kristusu.

Vedno več nas je Slovencev na otoku. Pred kratkim sem vsa presenečena dobila pismo s. Anice Miklavčič, ki mi je naznanila, da je prišla sem misijonarit. Njen misijon ni daleč od našega, ne bo nam težko srečati se vsaj parkrat na leto. Pred dvema tednoma je njo in njene sestre prijeljal njihov pater misijonar k nam na obisk. Razumete, da sva bili obe veseli tega svidenja. Obe sva se dobro poznali po Katoliških misijonih, zato nisva rabili veliko časa za predstavljajanje.

Dr. Janeža že dolgo nisem več obiskala; ko bo prišel brat p. Kalist, bova šla k njemu; tudi k sestri Anici bova morda skočila, da ji bo v veselje.

Jaz sem trenutno še vedno v vzgoji naših domačih poklicev. Pa se mi zdi da bi bilo bolje, če bi mlajše moči vzele na rame to odgovornost, in čakam, kdaj me bodo nadomestili. Ker

O. Vladimir Kos S.J. in g. Stanko Pavlin S.D.B. ob obisku slednjega na Japonskem.

sem bolničarka, mi misijonskega dela ne bo manjkalo. Misli mi hite proti hribom na drugem delu otoka. Tam so hribovska plemena, ki živijo še čisto preprosto življenje. Delo med njimi je trdo in zahteva veliko duha ubožstva in zatajevanja brez kake tolažbe upanja na uspeh. Pariški misijonarji delujejo med njimi in živijo njihovo življenje ubožstva. Razen uršulink, ki v mestu vodijo srednjo šolo, še nobena kongregacija sester ni imela poguma žrtvovati se za to, po človeško rečeno nehvaležno delo. Misijonarji nas prosijo, da se žrtvujemo, da gremo z njimi med hribovce, da jim pomagamo, ko so bolni; je nekaj

zdravnikov tam med njimi, pa so tako dragi, in je treba za ta plemena krščanske ljubezni. Nek misijonar, ki je bil izgnan iz Birme, kjer je delal z našimi sestrami, je že zgradil majhno hišo za dispenzarij in že več let čaka, da pridemo k njemu. drugi misijonar je bil pred kratkim pri nas rekoč, da je za nas tudi pripravil majhno hišo, ki nam bo lahko služila kot mala bolnišnica. Tu bi moralo biti naše središče in odtod bi morale obiskovati hribovske vasi, zdraviti bolne, učiti žene in otroke.“

Imamo tudi nekaj poročil od misijonskega zdravnika dr. JANEZA JANEŽA iz Lotunga.

Najprej njegovo gledanje na položaj Američanov v Vietnamu, kakor ga je izrazil že leta 1967, septembra meseca, pa pismo še ni bilo dano v objavo:

„Vietnama je toliko na radio, TV in po časopisih, da je menda že vsakdo utrujen te vojne... Meni se zdi brezizgledna. Rdeči se tako ne bodo utrudili, Američani na ta način ne bodo zmagali; kaj več narediti si pa ne upajo radi strahu, da bi se zapletli v vojno s Kitajsko. Umaknili se pa Amerikanci brezpogojno tudi ne bodo. Rusija in Kitajska, obe hujskata vietnamski sever in ga zalagata, toda glavno in zadnjo besedo bo imela Kitajska, in če bi se hotel Ho Či Minh resno pogajati z Američani, ga Kitajci ne bodo pustili; bodo prej našli kak razlog, da korakajo v Vietnam. Američani vidijo, da partizanov še okolice Saigona ne morejo očistiti, kako bi se šele spustili v vojno z ogromno rdečo Kitajsko! Na Kitajskem tudi gotovo nekaj ni v redu, a Američani verjetno v poročilih pretiravajo. S smrtjo Maotceja bo stvar še bolj kritična, ker ni njemu enakega. Gotovo je tam več frakcij in bi morda našli kako skupno zmernejšo formo

režima, ki bo sicer še vedno rdeč, a bo morda želel v lastnem interesu kako sožitje. Naš vladar tu je že tudi v letih in bosta tako on kot Mao kmalu odrajlžala. In ko našega ne bo več, se bodo tudi Američani počutili manj vezane. Če bo morda celina postala bolj zmerna, se bo tudi za Vietnam našla formula miru in sožitja. A dokler so ekstremisti na površju, mir ni možen. Za vse bo treba časa in potrpljenja, a prav dolgo se ne bo vleklo...“

Naslednje pismo je z dne 11. novembra 1968:

„Pičlo je zmagal Nixon, a zmagal je. Če bi na našem otoku glasovali, ne bi Humphrey dobil niti enega glasu. Vsi so bili za Nixona. Tisti dan volitev v bolnici skoraj ni bilo mogoče resno delati, vsi so sedeli pri radiu, napeto je bilo... končno so si oddahnili. Ko sem jih vprašal, zakaj so za Nixona, so mi rekli, da je bil Eisenhower zanje dober in bo tako tudi Nixon. Bil je dvakrat na otoku in vedno so ga veselo sprejeli. So kar zaljubljeni vanj.

Ta mesec sem začel operirati v novem oddelku za operacije: vse je novo in moderno, vse lepo, a ne počutim se prav dobro, kakor se ne počuti najbolje človek v novih čevljih... Navaditi se bo treba...“

Iz pisma 2. februarja 1969:

„Nič posebnih novic nimam. Dela imam ogromno in nimam niti volje časopisov brati... Kmalu bom poznal le še želodce, slepiče, prelome, bule in tako naprej. Vsak večer pozno v noč operiramo. Morda smo vsi malo čudni postali, ker smo ena redkih bolnic, kjer se operira ob igranju muzike... Pozno v noč smo že vsi zelo utrujeni in tedaj nam sestra začne igrati polke; vsi jih imajo radi, vsi se ob njih počive...“

IZ MISIJONSKEGA ZALEDJJA

JUBILEJ MISIJONSKEGA SODELAVCA

NIKOLAJ JELOČNIK — PETDESETLETNIK

Spoznal sem ga, ko sem kot bogoslovec v Ljubljani pripravljajl neko misijonsko akademijo v frančiškanski dvorani, pa sem tamkaj trčil na 16-letnega fanta, ki je kot režiser in igravec vadil igro „Mašna strežnika iz San Rema“. Stopil mi je v moje misijonsko podvigovanje kot lepa možnost za bodočnost.

Kot duhovnik sem našel ožji stik z njim — že akademikom — in njegovo igralsko in splošno kulturno družbo, ki se je zbirala v njegovem domu. Najin prvi večji skupni misijonski podvig je bila menda dramatizacija romana „Puščava bo cvetela“, katere uprizoritev je vzbudila veliko pozornost med tedanjo ljubljansko dijaško mladino in zelo dvignila smisel in ljubezen do misijonske stvari med njo.

Ne spomnim se več dobro, kaj sva potem v tistih letih kratke, pa učinkovite misijonske pomladi pred svetovno vojsko skupaj misijonsko podvigovala. V okviru Misijonske dijaške zveze je bil tedaj Nikolaj Jeločnik eden pobudnikov in član zanimivega inteligenčnega misijonskega krožka. Nekaj časa je bil jubilar tudi tajnik škofijske Misijonske pisarne (po umoru dr. Lamberta Ehrlicha pod mojim vodstvom) in predragoceni sodelavec pri tedanjih Misijonskih koledarjih in „Katoliških misijonih“.

Obramba pred najnevarnejšim sovražnikom, brezbožnim komunizmom, je jubilaranta začasno odtegnila od močnejšega misijonskega sodelovanja, kajti pritegnjen je bil v vrhove slovenskega domobranstva kot eden sodelavcev generala Rupnika.

A kmalu sem ga spet pridobil misijonski akciji. Ko sva se srečala v izseljenstvu, je bil takoj pripravljen sodelovati pri obnovljenem misijonskem tisku in misijonskih prireditvah v Argentini. Da smo mogli prva leta izseljenškega življenja v tej deželi izdajati tako obširne „Katoliške misijone“ in Misijonske koledarje oziroma Misijonske zbornike, je bila v nemajhni meri zasluga Jeločnikovega navdušenega, požrtvovalnega in razgledanega sodelovanja. Miklavž Trpotec, Aladin in drugo so bili njegovi psevdonimi, na katere naletiš po mnogih letnikih; včasih je tudi kaj prispeval pod svojim pravim imenom. In da so misijonske prireditve zaslovele in je po njih misijonska misel med nami v Argentini pridobila na ugledu, je bilo spet radi jubilarovega misijonsko prireditvenega garanja. Če ni bilo besedil, jih je on sam napisal. Velikokrat je bil na misijonskih predstavah avtor teksta, režiser in glavni igravec, pa še kaj. Njegovo morda najbolj bleščeče delo na

odru za misijone, je bila veličastna uprizoritev Simčičevega Krsta pri Savici pred nekaj leti za misijonsko nedeljo v Buenos Airesu.

Kot odličen misijonski sodelavec pač ni mogel stati ob strani pri ustanovitvi in prvih krožkih Južnoameriške Baragove zveze, ki ji je bil prvi predsednik pokojni prelat Odar in jo je v življenje priklicala prav Slovenska misijonska zveza, ki je bila že preje nositeljica vse akcije za Baragovo zadevo v Argentini in tudi drugod potom „Katoliških misijonov“. Jubilant je bil odbornik od začetka do zadnjega časa, ko je ustanova izgubila značaj organizacije. V okviru Slovenske misijonske zveze in njenega dela za Baragovo zadevo je Jeločnik napisal celo vrsto besedil za Baragove proslave, ki jih je tudi navadno sam izvedel. Vrh njegovega baragovskega ustvarjanja je bil pač oratorij „ENO SAMO JE POTREBNO“, ki je doživel uprizoritev, katere ni tako lahko pozabiti; besedilo je kasneje izhajalo v „Katoliških misijonih“.

Čeprav jubilant v zadnjih letih ne more več toliko sodelovati pri misijonski stvari, ji je vedno pripravljen biti na razpolago s svojim gledališkim ustvarjanjem v okviru gledališkega odseka Slovenske kulturne akcije, kadar koli mu moremo predložiti misijonske stvarnosti in gledališke umetnosti vredni tekst. Tako mimogrede pa je stalno v stiku z misijonstvom, kajti poleg glavne službe staveca vodilnega buenosaireškega dnevnika „La Prensa“ je tudi stavec slovenske tiskovne družbe Editorial Baraga SRL, ki tiska „Katoliške misijone“ in ves misijonski tisk. Tamkaj za stavnim strojem se mu nudi obilo prilike, da kot odličen poznavavec slovenskega jezika in stilist pomaga dvigati raven slovenskega misijonskega tiska in s tem misijonske akcije sploh.

Če jubilant ob teh bežnih vrsticah malo pobrska po svojem spominu, bo našel še marsikaj svojega misijonskega delovanja, ki tu ni omenjeno. Naj nam oprost! Tudi naj nam oprost, da se njegove petdesetletnice spomnimo šele leta 1970, ko jo je obhajal že lansko leto. Da vsaj malo popravimo to zamudo, prosimo slovenske misijonarje in misijonarke, ki vse jubilant tako visoko ceni in občuduje, da zanj molite in žrtvujete, s prošnjo k Bogu, naj nam ga ohrani še mnogo jubilejev zdravega in delavnega, tudi slovenski misijonski akciji zvestega!

L.L. C.M.

MISIJONARKA S. KSAVERIJA PIRC V ZDRUŽENIH DRŽAVAH IN KANADI

O nekaj dnevnem obisku te staroste slovenskih misijonarjev in misijonark v Argentini smo že v besedi in sliki poročali. Tu imamo priliko, da vsaj kratko omenimo njeno nadaljno misijonsko pot med izseljence ameriškega kontinenta, dokler ne prejmemo kakih obširnejših poročil in slik.

Na letališču v New Yorku sta misijonarko pričakovala gospa in gospod dr. Mile Pezdire, ki sta ji bila gostitelja in spremljevalca v času njenega bivanja v tem velenem mestu. Radj celonočne letalske zamude pri odletu iz Buenos Airesa se je ponesrečil načrt za obisk č. g. Wolbanga CM v Princetону,

kjer bi imela misijonarka govoriti njegovemu tako delavnemu misijonskemu krožku v velikem družbenem vzgojnem zavodu.

Iz New Yorka je misijonarka poletela med rojake v Clevelandu. Na letališče jo je prišel čakati č. g. dr. Pavle Krajnik, ki ji je bil tudi kasneje poleg družine Rudija Kneza spremljevalec. Nastanila se je pri sosestrah uršulinkah, pri katerih je imela priliko kar šest ur govoriti dijakinjam uršulinskih srednjih šol po raznih razredih o siamskem misijonu. Rojake je prvič pozdravila v nedeljo 26. oktobra v Baragovem domu, predavanje s skioptičnimi slikami pa je imela zanje v četrtek 30. oktobra ob osmih zvečer ob zelo zasedeni dvorani.

Iz Clevelanda je misijonarka odletela v Toronto, Kanada, kjer so jo pri župniji Marije Brezmadežne nad vse lepo sprejeli. Kar trikrat je predavala rojakom v farni dvorani, ki je bila vedno polna, v nedeljo je pa govorila o misijonih pri vseh treh slovenskih mašah, tudi vedno ob polni cerkvi. Tamkajšnja dušna pastirja, bivši kitajski misijonar, superior Janez Kopač CM in njegov sobrat Ivan Jan CM sta jo tudi peljala k bližnjim niagarskim slapovom.

Iz Toronta je šla v Montreal, kjer vodi slovensko dušnopastirstvo med rojaki bivši kitajski misijonar Andrej Prebil CM; tudi tam je rojakom govorila o svojem 45 letnem življenju in delu v misijonih.

12. novembra je bila misijonarka že v Rimu, 18. novembra se je poslovila od Evrope in svetega mesta, naslednji dan je pa že bila spet, po osemmesečni odsotnosti, v svoji misijonski domovini v Bangkoku.

Čeprav misijonarkina pot med rojake v izseljenstvu ni imela namena zbirati sredstva za njen misijon, je vendar tudi v tem pogledu doživela veliko slovenske misijonske ljubezni in darežljivosti, za kar se med drugim tudi zahvaljuje v svojem pismu, ki ga naslavlja na vse rojake v domovini in v tujini, ki jih je imela srečo obiskati. Tole je dobesedna objava njenega zahvalnega pisma:

Predragi rojaki!

Bangkok, 25. novembra 1969.

Danes je 45 let, odkar smo me štiri prve uršulinke pristale na siamskih tleh. Med mnogoštevilnimi dobrotami božjimi, za katere se moram danes zahvaliti, je predvsem obisk domovine in rojakov doma in v zdomstvu.

Kako lepo je bilo teh zadnjih osem mesecev! Domovina se je prikazala pred menoj vsa lepša, kot sem si jo mogla misliti. Napredek na vseh črtah, dasiravno je popolna svoboda še ovirana. Povsod krasne ceste, nove hiše, moderno pohištvo, razkošna razsvetljava. In predvsem, mnogo je novih cerkvá v najlepšem modernem slogu. Stare cerkve, častitljive po zgodovinski umetnosti, se obnavljajo v smislu koncila. In moje čisto posebno veselje: smela sem govoriti množicam dragih rojakov o veliki nalogi današnjega dne: saditi Cerkev, kjer je še ni. In kako navdušeno so se dragi

Slovenci povsod odzvali! Nekajkrat se mi je stisnilo grlo, ko sem videla pred seboj mnogoglavo množico poslušalcev. To ljudstvo, ki je toliko pretrpelo v stiskah zadnje, bratomorne vojske in si je gmotno komaj nekoliko opomoglo, je velikodušno darovalo za misijone. Če že sami ne morejo v Azijo, da bi oznanjevali božjo besedo, pa naj to store njih žrtve. Dostikrat sem si mislila: ti darovi so dar uboge vdove, ki ima v očeh Gospodovih prednost pred vsemi darovi. Predvsem me je ganila velikodušnost zdomcev! Saj ti so po zadnji vojski rešili le golo življenje. Z žulji svojih rok so si sedaj pridobili nekaj dobrot tega sveta, pa že mislijo na daljnje Azijce, ki so lačni kruha, kruha božje besede.

Tu so se sosesre čudile nad darom Slovencev, domačih in zdomskih. V imenu vas vseh, predragi, sem določila ta dar za vzgojo redovnic domačink. To je posebna naloga nas uršulink na Tajskem. Poklicev ne manjka, izobrazba pa zahteva mnogo let in denarja. In tu je priskočila Slovenija na pomoč. Na dan večnega obračuna pa boste videli, dragi rojaki, koliko dobrega so storili vaši dinarji in dolarji, ki ste si jih mogoče pritrkali od ust.

Sedaj pa še posebna zahvala Slovenski misijonski zvezi! Kako ste vse lepo organizirali! Letalsko potovanje od juga do severa obeh Amerik ni imelo niti najmanjšega pogrška. Na vsakem letališču so me čakali dragi rojaki in povsod sem se čutila kot doma. Ne samo, da so mi povsod dali priliko govoriti o misijonih, še bolj velikodušno so mi razkazali lepote svoje nove domovine. Videla sem krasoto Luhána, napredne stavbe velikanskega Buenos Airesa, veličino nebotičnikov New Yorka, očarljivo umetnost cerkve Sv. Družine Združenih narodov, nečujen napredek Clevelanda, tamošnje krasno, moderno bolnico. Iz Toronta so me peljali k slapovom Niagare, iz Montreala pa k Cap de la Madeleine in v oratorij sv. Jožefa.

Vsi ti kraji so neločljivo zvezani z imeni dragih rojakov. Predolga bi bila vrsta, da bi jih naštevala tu. A vsi so vpisani v Knjigi življenja.

Marija Ksaverija Pirc

Vsem, ki so pripomogli k temu, da je bil misijonarkin obisk za rojake tako bogat na poglobitvi misijonske misli in ljubezni, se tudi Slovenska misijonska zveza, ki je ta njen obisk imela čast organizirati, pristrčno zahvaljuje! Z združenimi močmi smo si po njej približali misijonski svet, njej sami pa smo pripravili prijetno presenečenje doživetja domovine v tujini.

MISIJONSKA NEDELJA MED SLOVENCMI PO SVETU IN V ZAMEJSTVU

V *Argentini*, so v Buenos Airesu za proslave misijonske nedelje 1969 lepo izrabili izredno priliko navzočnosti misijonarke s. Ksaverije Pirc, o čemer že v prejšnji številki.

V *Mendozi* je tamkajšnji misijonski poverjenik Maks Ovčjak organiziral na misijonsko nedeljo po slovenski maši nabirko za slovenske misijonarje, v katero so rojaki darovali lepo vsoto 10.300 pesov.

V *Združenih državah* Severne Amerike so v *Gilbertu* letos še bolje organizirali misijonsko nedeljo kot druga leta. Objavljamo poročilo:

„Za letošnjo misijonsko nedeljo se je naš ženski misijonski odsek pripravljal že dalj časa.

V nedeljo zjutraj smo se z našimi družinami spomnili vseh misijonark in misijonarjev pri sv. maši in sv. obhajilu z željo, da vse Nebeški Misijonar tudi v bodoče vodi in podpira pri njih težkem delu za zveličanje duš v poganskih krajih.

„Misijonski bingo“ je bila naša večerna prireditve, ki je privabila skoraj 400 ljudi v cerkveno dvorano sv. Jožefa v *Gilbertu*. Dobitkov je bilo 21 za prav toliko iger. Bili so dar žena misijonskega krožka, razen enega, ki je bil dar Mihaela Potočnika iz *Aurore*. Razumljivo je, da si je vsak želel pridobiti vsaj eno stvar. Dobitki so želi veliko odobravanje, saj pa je bilo vanje vloženih mnogo žrtev in truda. Najboljši je bil zadnji: volneno pregrinjalo, ročno delo in dar ge. Marije Bajda, ki je skupaj s številno družino tudi sicer pri prireditvi veliko sodelovala. Njej, kakor vsem ženam misijonskega krožka gre najboljši Bog plačaj ob tako uspeli prireditvi, ki je rodila slovenskim misijonarjem kar pet stotakov. Pristrčna zahvala gre tudi našemu župniku Fr. Kauseku za vso naklonjenost in za to, kar je dal cerkveno dvorano brezplačno na razpolago. Potem g. Frank J. Indiharju za tisoč tikcev, ki so vsi šli v promet. In seveda Ed. Schneiderju za klicanje številok in red, ki ga je znal tako vzorno držati, posebno v trenutkih, ko je marsikomu manjkala le ena številka do zmage, pa ga je drugi prehitel. Končno gre naša zahvala prav vsem, ki so se prireditve udeležili. Vsem skupaj bodi Nebeški Misijonar bogat plačnik!

Še poročilo o gmotnem uspehu:

„Bingo“ je prinesel 506 dolarjev. Posebej pa so še darovali: Mrs. Gertrude Tushar (prihrankj od male pokojnine) 30 dol.; mrs. Marija Šuštaršič, Pengilly, 10 dol.; družina Jože Škorjanec, 10; družina John Tushar, 10; družina Frank Medved, 10; mrs. Mary Pirjavec, mr. & mrs. Frank Mihelic, mrs. Mary Paternost in družina Matt Menart, vsak po 5 dolarjev; družina Miha Sodnik in mr. & mrs. Avgust Kovač po 4 dolarje; mrs. Cilka Zupančič in družina Mirko Sevek po dva dolarja; skupaj darov 112 dolarjev.

Od skupne vsote smo namenili 100 dolarjev za šolnino škofa Rožmana v Sloveniku, 518 pa v sklad za vse slovenske misijonarje.“

V *Kanadi* je Misijonski krožek v Torontu spet organiziral misijonsko tombolo, o čemer naslednje poročilo:

„Smo po misijonski tomboli in smo že namenili denar slovenskim misijonarjem in misijonarkam, ki bo poslan še pred božičem. Šestnajstim bomo poslali po 50 dolarjev, sestri Pirčevi pa smo ob njenem obisku poklonili 100 dolarjev. Največjo vsoto smo poslali gospodu Francu Buhu na Madagaskar, ker so trenutno tam najbolj potrebni, tako sestre kot misijonarji. Tombola je zajela zelo veliko število rojakov. Dobička z darovi in izkupičkom bara je bilo nekaj nad 1.800 dolarjev.“

Tudi v Angliji so se male skupine rojakov kar na dveh krajih zbrale k misijonski pobožnosti in tomboli v pomoč slovenskim misijonarjem. O tem poroča misijonska sodelavka ga. Gabrijela Rehberger:

„Sporočam vam, da smo imeli tu v Angliji v mesecu oktobru dve misijonski tomboli. Najprej je bila v Londonu, 12. oktobra, s čistem dobičkom 8 funtov. Nato je bila še v Bedfordu, 25. oktobra, z dobičkom 5 funtov. Na obeh krajih je bila najprej slovenska maša, ki jo je daroval naš župnik č. g. Bergant. Obakrat nam je podal lepo misijonsko misel.“

O misijonski nedelji v TRSTU imamo kratko poročilo poverjenice za misijonski tisk pri Marijini družbi na Via Risorta, Dore Kosovel, ki je sestra misijonarke s. Erneste Kosovel v Hong Kongu.

„V radijski uri „Vera in naš čas“ je govornik dve nedelji zapored razlagal papeža Pavla VI. okrožnico o misijonih. Pri slovenskih mašah so na misijonsko nedeljo povsod govorili o misijonskih problemih. Žal, da mestna Marijina družba radi zakasnelih del v novem domu ni mogla pripraviti nobene posebne prireditve, pač pa smo sestanek preje posvetili branju pism slovenskih misijonarjev.“

Iz časopisnih poročil v „Katoliškem glasu“ razberemo, da so imeli misijonske prireditve še tu in tam po tržaškem.

V Gorici so med drugim spet izdali posebno priložnostno misijonsko glasilo, o katerega vsebini naš kronist takole poroča:

Vsakoletna izdaja lista Misijonska nedelja priča o tem, da tudi na Primorskem znova in znova prihaja misijonska misel na slovenske domove. Zakaj ta posebna izdaja? Pojasnilo: Katoliških misijonov, dasi je veliko naročnikov na Primorskem, nima vsaka družina. Za misijonsko nedeljo pa je treba z misijonsko mislijo obiskati vsako družino. Iz te misli je nastal list in res vsako leto za misijonsko nedeljo pride v sleherno slovensko hišo. So pa nekatera središča kot npr. Marijine družbe, ki s posebno gorečnostjo delajo za misijone. Zato mora biti našim misijonarjem toplo pri srcu ob zavesti, da niso pozabljeni. Ni slovenske kolonije, kjer se jih ne bi na ta ali oni način spomnili. In vedno več je zanimanja. Le eno bi si želeli, da bi skoraj iz tega zanimanja in navdušenja vstalo čim več mladih ljudi, ki bi se posvetili misijonom ne le s toplo mislijo in majhnim darom, ampak sebe scela in postali sami misijonarji in misijonarke.

Koroška je letos tudi stopila pred rojake s posebnim listom za Koroško, ki pa jih misli obiskati bolj pogosto. Tudi o tem listu imamo poročilo kronista:

Kaj je res duh pok. dr. Ehrlicha v koroških Slovencih? Ni dvoma, da v svoji misijonski gorečnosti delajo toliko, kot dela redko katera skupina Slovencev. Če vzamemo v roko samo letošnji Misijonski list, ki so ga izdali za misijonsko nedeljo, človeka preseneča navdušenje in tudi uspehi. Nobene misijonske akcije ne izključujejo, številni rojaki so naročniki Katoliških misijonov, radi priskočimo na pomoč Misijonski zvezi in Baragovemu misijonišču. A njihovo glavno delo je skrb za vzgojo domačih duhovnikov. Cele strani lista govore samo o duhovnikih in novomašnikih, ki so jih vso študijsko dobo podpirali koroški rojaki, posamezne družine, skupine, vasi ali cele

"KATOLIŠKI MISIJOINI" so splošen misijonski mesečnik, glasilo papeških misijonskih družb, slovenskih misijonarjev, "Slovenske misijonske zveze". Izdaja ga "Baragovo misijonišče". Urejuje Franc Sodja C.M., upravlja Lenček Ladislav C.M. — Naslov uredništva in uprave: Loubet 4029, Remedios de Escalada, Provincia Buenos Aires. Tiska Slovenska tiskovna družba "Editorial Baraga", Pedernera 3253. S cerkvenim dovoljenjem.

NAROČNINA ZA LETO 1970: V Argentini in sosednih deželah: navadna 1000 pesov, podjorna 2000; dosmrtna 10.000. V ZD in Kanadi: 3 (6, 50) dolarjev; v Italiji: 1600 (3200, 25.000) Lir; v Avstriji 60 (120, 1000) šilingov; v Franciji 12 (24, 180) NF; v Angliji 1¼ (2 in pol, 18) funtov; v Avstraliji 3 (6, 45) dolarjev.

PLAČUJE SE NA SLEDEČIH NASLOVIH:

Argentina: Baragovo misijonišče, Loubet 4029, Remedios de Escalada, prov. Buenos Aires. — Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

ZDA.: Rev. Charles A. Wolbang CM, St. Joseph's College, P.O. Box 351, Princeton, New Jersey, 08540. — Mr. Rudi Knez, 679 E. 157th St., Cleveland, Ohio 44110. — Mrs. John Tushar, Box 731, Gilbert, Minn. 55741. — Mrs. Ana Gaber 2215 So. Wood Street, CHICAGO, Ill. 60608 U.S.A.

Kanada: Župnija Marije Pomagaj: 611 Manning Ave, Toronto 4, Ont. Za Ontario (razen Port Arthurja) in za Quebec: Rev. Jože Časl CM, istotam. Za Montreal in okolico: Rev. Andrej Prebil CM, 405 Marie Anne East, Montreal, P. Q. Za Port Arthur (Ontario) in za vso ostalo srednj in zapadno Kanado: Rev. Jože Mejač CM, 95 Macdonald Ave, Winnipeg 2, Man.

Italija: Dr. Kazimir Humar, Corte San Ilario 7, Gorizia.

Trst: Oddajati na naslov: Marijina družba, Via Risorta 3.

Francija: Louis Klančar CM, Rue de Sévres 95, Paris VI.

Avstrija: B. Seelsorgeamt, Viktringer Ring 26, Klagenfurt. Rev. Miklavčič Anton, Spittal a/Drau, Kapellengasse 15, Kärnten.

Anglija: Rehberger Gabrijela, 132, George Street, Bedford.

Avstralija: Slovenske sestre, 4 Camaron Court, KEW, Vic. 3101, Australia

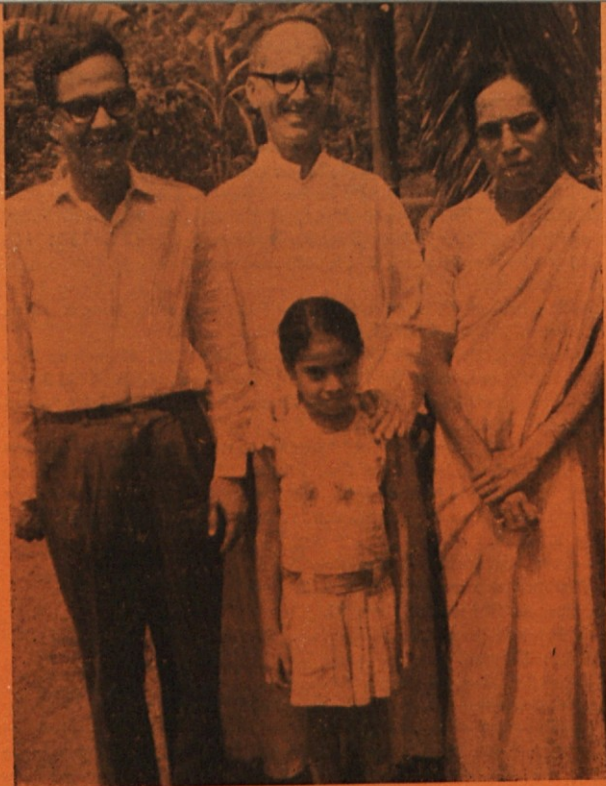
župnije. Koroške misijonske nove maše so postale že tradicija. Ali ne bodo vedno nova pobuda tudi za domače novomašnike? Če k temu dodamo delo misijonskih krožkov zlasti med dijaki, vzgojo v misijonskem duhu, potem ne smemo pričakovati le to, da bodo naši dobri Korošci vneto nadaljevali s svojim misijonskim delom, ampak da nam bodo dali tudi lepo vrsto slovenskih misijonarjev. Bog daj!

Koroškim rojakom čestitamo in se zahvaljujemo za ogromno delo, ki so ga že izvršili in ga še opravljajo.

300 DOSMRTNIH NAROČNIN KATOLIŠKIH MISIJONOV v pomoč Misijonskemu kolegiju Baragovega misijonišča

Šest novih prijav imamo navesti v tej številki. Dobrodošli in sršno zahvaljeni! Iz Argentine trije, iz ZD dva in eden iz Kanade. **Argentina:** Francka Muhiš, Trancas; Kastelic Anton, Don Bosco, R. Mejía, in Podlogar Marija iz San Justa, vsi po 10 000 pesov. — **Združene države:** Mr. John Ovsenik, Cleveland, in Ing. Bogo Sluga, Watertown, oba po 50 dolarjev. — **Kanada:** Ivan Levstek, Toronto, 50 dolarjev. — Skupaj doslej: 242 dosmrtnikov.

Vsem Bog plačaj!

Misionar o. Jože Cukale D.J. z bengalsko družino

Correo Argentino Suc. 37	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 3143
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 5612

Registro de la Prop. Int. N° 977.679
Director responsable, Lenžek Ladislav
Domicilio legal, Cochabamba 1467.
Buenos Aires